

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Svobodna beseda svobodnih mož.

Nikakor ni vse zlato, kar se sveti v Ameriki, toda eno treba priznati: svoboda misli in besede je tamkaj doma. Ne takozvana »svobodna misel« zapadnoevropskega kova, ki v bistvu ni drugega nego omejena nestrpnost nasproti drugemu naziranju, marveč res svobodna sodba, prosta vseh predsodkov in temu odgovarjajoča svobodna, pogumna beseda, kakor se svobodnemu možu spodobi. Taka beseda mora če že ne prepričati, pa vsaj najti spoštovanje pri vseh poštenih ljudeh, izključevati mora vsak sum o kakih postranskih namenih. Prav zato hočemo v naslednjem navesti mnenje dveh odličnih ameriških mož o potrebi verske vzgoje v šoli, mnenje, ki se popolnoma strinja z načeli in zahtevami katolištva in posebej našega slovenskega ljudstva. To sta predsednik Združenih držav Coolidge in državni tajnik za delo Davis. Tema dvema se pač tudi najbolj zagriženi naši domači nasprotniki ne bodo upali podtikati kakih tajnih »klerikalnih« namenov.

Predsednik Coolidge je v državnih zbornici v South Dakoti že dni govoril takole: »Mi se preko vse mere pehamo za znanjem, ki se da izpremeniti v gmotni dobiček, v dolarje in cente, nič pa se ne brigamo za modrost, ki naj nas vodi v večnost. Vse naše vede in vse naše umetnosti ne bodo zadostovale za resničen napredek našega naroda, nas ne bodo osvobodile ozračja površnosti, nam ne bodo dale civilizacije in kulture resne in absolutne vrednosti, če se ne bomo znali dvigniti do spoznanja, da je vse to le zunanji izraz notranje realnosti.«

»Če naše šole — je nadaljeval predsednik — ne bodo pravi božji hramovi, katerim se bo bližala mladina s spoštovanjem, izvirajočim iz vere, nam bodo razočarane. Pridobljeno znanje bo služilo le večji sposobnost za zlo delo. — Človeška duša se bo vedno upirala prizadevanju, da bi jo omejili v fizični svet. Njen dom je v intelektualnem in moralnem svetu. V ta svet se mora nameriti vsa prava znanost. Naši kolegi ji ne smejo dajati samo znanja, marveč tudi značaj. Strogo se moramo držati nauka, ki sta ga proglasila David in Salomon, da je strah božji začetek modrosti.«

Državni tajnik za delo Davis je svoje mnenje o vzgoji mladine povedal v članku, objavljenem v oktoberskem zvezku revije »Good Housekeeping«. Davis piše med drugim: »Duša naroda bo umrla, ako se umovi in arca otrok ne bodo oblikovali po zakonih vere in morale. Naj se govori, kar hoče — nikdar ne bo morale, ki bi hotela spoštovati pravice drugih, ako ne bo temeljila na verski sankciji. Vsaka morala, zgrajena na kateremkoli drugem temelju nego na verskem, je zgrajena na pesku. Danes prihajajo naši otroci iz šol in ne vedo, ali je ali ni praznoverje, govoriti o duši; še manj vedo, kaj naj mislijo o Sv. pismu, ki je vodilo naše očete. Učite otroka, da ni nič drugega nego živ čedeček, da ni Boga in da je ves svet le neka množina in spoj plinov in drugih elementov — kaj vam potem še preostane, da ga nagnete k življenju po moralnih običajih?«

Tem jasnim besedam obeh ameriških veljakov naj dodamo le še par dejstev. Prvič: Združene države imajo v smislu svoje ustave že ves čas brezversko šolo, to je šolo brez vsakega verskega pouka. Taka šola lebdi kot največji »ideal« pred očmi naših liberalnih in marksističnih strank. A — drugič — kakšni so sadovi te šole? To nam pove knjiga svetovnoznane mladinskega sodnika Ben B. Lindseya v Denverju (Colo.): »Revolucija moderne mladine.« (Knjiga je izšla tudi v nemškem prevodu, Stuttgart, Deutsche Verlags-Anstalt.) Lindsey ugotavlja, da se nad 90 odstotkov ameriške nedorasle mladine erotično izživlja, 50 odstotkov krši sramežljivost, a 15 odstotkov gre preko vseh meja. Večina dorasle mladine živi v tajnih »razmerjih«, a poročiti se ne mara iz sebičnih gmotnih razlogov. Kam vodi ta pot najskrajnejšega materijalizma že v mladini?

Sedaj bomo razumeli klic ameriških vodilnih mož po verski vzgoji v šoli. Nam pa bodi to nova spodbuda, da čuvamo versko vzgojo v šoli kakor punčico svojega očesa.

NOBENE AMNESTIJE.

v Dunaj, 3. nov. (Izv.) Narodni svet je danes po daljši debati odklonil socialdemokratski predlog za amnestiranje oseb, ki jih zasleduje kazensko sodišče radi dogodkov 15. in 16. julija.

Trgovinska pogodba z Grčijo podpisana.

Temelj za tesnejše sodelovanje med Jugoslavijo in Grčijo.

r Belgrad, 3. nov. (Izv.) Iz Aten poročajo, da se je tamkaj včeraj podpisal kompleks grško-jugoslovanskih trgovinskih pogodb in pogodba o plovbi. Podpisale so se sledeče pogodbe: 1. pogodba o trgovini in plovbi s carinsko tarifo in dodatki, 2. dogovor o obmejnem prometu, 3. veterinarska konvencija, 4. deklaracija o železniškem tarifu, 5. poseben sporazum o medsebojni ustanovitvi zbornic in bank in končni zapisniki o podpisavanju teh aktov.

S temi pogodbami so se uredile pravice in obveznosti državljanov obeh držav na temelju popolne ravnopravnosti. Uredilo se je tudi vprašanje transportnega prometa in plovbe ter konularna vprašanja. Morebitni spori bodo prišli pred razsodišče, ki se sestavi po odredbah pogodbe. Pogodbe veljajo za eno leto. Brez posebnega dogovora se lahko podaljšajo za tri mesece, odpovedo se lahko tri mesece prej.

Za sedaj se je določila ustanovitev trgovskih zbornic in bank v Atenah, Solunu, Belgradu in Skoplju.

O priliki podpisovanja teh pogodb je grški zunanji minister Mihalokopulos izrazil jugoslovanski delegaciji iskrene čestitke na taktičnem in pomirljivem duhu, ki je prevladoval ves čas pogajanj, četudi so bila pri nekaterih vprašanjih mnenja sporna, da se je zdelo, da ne bo moglo priti do sporazuma. Dobra volja in pomirljiv duh sta premagala vse težave. Sporazum bo imel za posledico okrepitev zvez med obema sosednjima in prijateljskima narodoma. Minister je prepričan, da bo to olajšalo pogajanja v drugih vprašanjih, namreč v političnih, o katerih se bodo pogajanja v kratkem pričela.

Zunanjemu ministru se je zahvalil naš poslanik v Atenah g. Tiča Popović. Zahvalil se je za gostoljubnost in izrazil priznanje grški delegaciji na vztrajnosti in popustljivosti. Podpis pogodbe je novo potrdilo tradicij, ki obstojajo med obema narodoma, ki imata interese na Balkanu. Jugoslovanski poslanik je izrazil nado, da se bo ta linija obdržala in nadaljevala.

Šolski zakoni pred narodno skupščino. Dr. Metod Dolenc v komisiji za izdelavo zakona o vseučiliščih.

r Belgrad, 3. nov. (Izv.) V prosvetnem ministrstvu se je že precej časa delalo na izdelavi prosvetnih zakonov. Že sivočasno so se izdelali zakoni o ljudskem in srednjem šolstvu in o vseučiliščih. Ti zakonski načrti so se čisto spreminjali in so bili že pred narodno skupščino. Sedanja vlada je postavila v program svojega dela tudi organske prosvetne zakone. Z ozirom na to se je takoj pričelo z intenzivnim delom na njih končno veljavnem besedilu. To delo je sedaj dovršeno. Novi zakonski načrt o ljudskem šolstvu je že izdelan s sodelovanjem izvršilnega odbora Jugoslovanskega učiteljskega združenja, načrt srednješolskega zakona pa s sodelovanjem zastop-

nikov glavnega odbora Profesorskega društva. Po ponovnem pregledu so se vsi ti načrti predložili narodni skupščini v razpravo.

Končno veljavno besedilo zakonskega načrta o vseučiliščih še ni gotovo. Na njem delajo sedaj belgrajski vseučiliški profesor g. Čeda Mitrović, rektor in Slobodan Jovanović, dalje profesor zagrebskega vseučilišča g. dr. Marko Kostrenčič in profesor ljubljanskega vseučilišča g. dr. Metod Dolenc. Tudi končno veljavno besedilo tega zakonskega načrta bo v najkrajšem času gotovo in se bo načrt predložil narodni skupščini. Na ta način bodo bodo vsi temeljni prosvetni zakoni v kratkem pred narodno skupščino.

Danes bo Radičeva obtožnica propadla.

NJ. VEL. KRALJ ODEŠ NA LOV. — VLADNA VEČINA HOČE KONČATI BREZPREDEMETNO RAZPRAVO O RADIČEVI OBTOŽNICI.

r Belgrad, 3. nov. (Izv.) Danes dopoldne ob 8 je Nj. Vel. kralj odpotoval s predsednikom vlade g. Vukičevićem na lov v Kupinovo in Vinkovce. V kraljevem spremstvu se nahaja glavni ravnatelj ministristva za gozdarstvo. Nj. Vel. kralj se je s predsednikom vlade prepeljal preko Save z ladjo, od tam dalje do Rume z avtomobilom, iz Rume pa s posebnim vlakom. Nj. Vel. kralj bo ostal na lovu par dni. Odeš bo na lov v Belje. Predsednik vlade g. Vukičević se je zvečer vrnil v Belgrad, da bo jutri prisostvoval seji narodne skupščine, na kateri se bo, kakor znano, nadaljevala razprava o obtožnici radičevcev in se bo o tej obtožnici glasovalo.

r Belgrad, 3. nov. (Izv.) Na jutrišnji seji se bo končala razprava o obtožnici g. Stjepana Radiča proti g. Vukičeviću. Njena usoda je bila že takoj v začetku zapečaten. Na demagoški način sestavljena, brez dokumentov in stvarnih dokazov, tako da jo je odklonila celo sama opozicija. Ko jo bo tudi vladna večina jutri odklonila, ne bo imela druge posledice, kakor da je za par dni zadržala delo skupščinskih odborov.

Vlada je že dosedaj predložila skupščini številne zakonske predloge, ki bodo prišli najprvo v razpravo pred odbore. Med člani vladne večine prevladuje najresnejše stremjenje, da se to delo čimbolj pospeši. Zato ni nobenega dvoma, da bodo ti zakonski načrti v odboru kmalu sprejeti. Zato je v prihodnjih tednih pričakovati intenzivnega skupščinskega dela. Vladna večina je okupirana s proučevanjem teh načrtov in se malo zanima za intrige opozicije. Sestanki med opozicijskimi prvaki so bolj zasebnega značaja in ne morejo imeti nobenega vpliva na izvajanje vladnega programa.

r Belgrad, 3. nov. (Izv.) Dopoldne je g. Marinković obiskal g. Davidoviča in se z njim dolgo razgovarjal. Zvečer je g. Marinković po sestanku s predsednikom vlade pozval na sestanek vse demokratske ministre. Na tem sestanku se je sklenilo med drugim tudi to, da bo demokratska zajednica soglasno glasovala proti obtožnici radičevcev.

„S Karlom sem vse natančno pretresel.“

ROMUNSKO NOTRANJE MINISTRSTVO INFORMIRA TISK. — NAČRT ZA PREVRAT GOTOV ŽE DVA DNI PRED SMRTJO KRALJA FERDINANDA. — MICIKA IN BUBLI — TUDI TU IMA ITALIJA SVOJE PRSTE VMES.

v Bukarešti, 3. nov. (Izv.) Državni podtajnik v notranjem ministrstvu Tabarescu je danes zastopnikom tiska podal pojasnila o uspehu preiskave proti bivšemu državnemu podtajniku Manoisescu. Že pred meseci je vlada dobila poročila o izolirani akciji na korist Karla, vendar je vlada takrat to akcijo zadušila s svojimi ukrepi po smrti kralja Ferdinanda. Šele v zadnjem času so organizatorji postali zopet aktivni. Manoisescu se je peljal v Pariz, da sprejme od Karla zadnja navodila za izvedbo. Vlada je dala Manoisescu aretirati, da zaduši zaroto v kali. Iz materijala, ki so ga

našli pri Manoisescu, izhaja, da je bil on začetnik prevratnega gibanja. V njegovem dnevniku so se našle tozadevne dragocene beležke. Z datumom 12. julija, dva dni pred smrtjo kralja Ferdinanda, so vpisani natančni načrti za vrnitev Karla in zasedbe prestola. Manoisescu piše: S Karlom sem vse natančno pretresel. Njegovo stališče je popolnoma jasno. Želi se vrniti po možnosti, še preden zasede prestol Mihael, vendar zahteva, da tudi mi nekaj storimo. Manoisescu se izjavlja o akciji v korist Karla tako, da naj šefi treh velikih opozicijskih strank Avarescu, Maniu in Jorga, po

Kancler dr. Marx,

ki je na zadnjem shodu v Essenu za centrum otvoril volivno borbo.

možnosti tudi Cuza odkrito agitirajo v parlamentu, v listih in na shodih na korist Karla. List »Graiu novu«, ki ga je Manoisescu hotel ustanoviti, naj bi po njegovih zapiskih v dnevniku služil propagandi za Karla. S Karlom in z njegovimi v inozemstvu bivajočimi komplici je Manoisescu občeval s šifriranimi brzojavkami in pismi. Ključ so našli pri njem. Za razne politične osebnosti so določili skrivna imena. Karl se je imenoval Gica Jonel, Bratianu Konstantin, njegov brat Kostel, princ Nikolaj Micika, Avarescu pa Bubi. Manoisescu je v inozemstvu občeval v glavnem s pustolovci v činoma neromuni, z bankrotnimi politiki, z kankirji, ki so hoteli v Karlovi stvari zaslužiti in z drugimi srečolovci. Vesti o mnogih aretacijah in posebno o aretacijah vojaških oseb niso resnične. Samo polkovnik Pavel Teodorescu je bil aretiran, vendar njegova aretacija ni v nobeni zvezi z zadevo Manoisescu. Tabarescu je pokazal novinarjem tudi fotografske kopije iz dnevnika in kopije pri njem najdenih dokumentov. Razprava proti Manoisescu se začne prihodnji teden, točni dan pa še ni določen.

r Belgrad, 3. novembra. (Izv.) Belgrajsko časopisje poroča iz Bukarešte, da je v poslednjih dogodkih gledati borbo med italijano- in frankofili. Nadalje, da gre borba med predsednikom vlade gosp. Bratianom in prijatelji princa Karla, ki ima svoj izvor v zunanji politiki. Misi se namreč, da bi po vrnitvi princa Karla v Romunijo prišel zopet do moči general g. Avarescu, ki je znan italijanofil, g. Bratianu pa je znan prijatelj Francozov in Male antante.

Macedonski revolucionarci se pripravljajo?

Tendenciozni komentari bolgarskega tiska.

v Sofija, 3. nov. (Izv.) Umor očeta in brata voditelja macedonske revolucionarne organizacije je tudi v nemacedonskih krogih izzval veliko ogorčenje. Listi soglasno odklanjajo belgrajsko verzijo, da je umor delo federalistov in da gre tu za maščevalni čin za umor generala Kovačevića, katerega je macedonska revolucionarna organizacija odkrito priznala. Ilija Mihajlov je bil s Protogerovom in Hristovom eden od odličnih voditeljev in ker je bil nedosegljiv, so se Srbi maščevali nad nedolžnim očetom in bratom, ki sta bila daleč od njegove stranke. Posamezni listi čisto odkrito dolžijo Srbe, da so vedeli za umor v Stipju, ker bi sicer dejanje spričo strogega straženja ne bilo mogoče. Tudi organ Malinova izrekta to domnevo in pravi, da je vsekakor potrebno, da se morilci izsledijo, že zato, da se olajša položaj bolgarske vlade, kateri bi se lahko očitalo, da je sicer z razglasitvijo izjemnega stanja šla jugoslovanski vladi na roko, ne da bi imela garancije proti eventualnemu izzivanju srbskih šovinistov.

v Sofija, 3. novembra (Izv.) Za jutri je napovedana seja macedonskega revolucionarnega komiteja, katere se bodo udeležili vsi macedonski poslanci in zastopniki vseh emigrantskih društev. Smatra se, da se bo priredilo veliko protestno zborovanje.

Naročajte „Slovenca“!

Hodža pri Chamberlainu.

a.—a. Praga v — novembra.

Minister za prosveto dr. Hodža je na potovanju. Zastopal je češkoslovaško vladu v Parizu pri Berthelotovih slavnostih, nato pa šel pogledat preko Kanala v London, kjer se je sestal z zunanjim ministrom Chamberlainom. Tudi o Rothermerovi akciji je že dajal izjave; enako o francosko-madžarskih pogajanjih neposredno po vojni. Ali vse slučajno, ali le iz lastne iniciative, ali pa kot resortni prosvetni minister? Vsi ti koraki gredo tako v Pragi kot v ostalem svetu navidezno tiho mimo in brez komentarjev. In vendar so vsaj toliko pomembni, da pomenijo če ne skorajšnje načelne spremembe v zunanji politiki, pa vsaj zamenjavo nosilca tega ministrstva. Dr. Hodža de facto že prevzema Beneševo nasledstvo.

Ta borba ni novega datuma. Vidno je stopila v ospredje že tedaj, ko so se sestavljala sedanja vlada in bi naj šel tudi dr. Beneš kot načelnik opozicijske narodnosocialistične stranke. Takrat ga je obdržal Masaryk. Vendar si je znal Svehla pomagati na drug način. Iz Berlina je pozval tamošnjega poslanika dr. Krofta in ga napravil za takimeno vanega drugega ministra na Hradčanah, kjer kraljuje Beneš. Svehla je šel še dalje. Zunanje politično češki agrarci namreč niso tako brezpogojno vdani zapadu kot Beneš in Svehla osebno je prijatelj zveze z Nemčijo, Hodža pa ni nasprotnik Poljske. Posledice so se občutile kmalu tudi v uradni diplomaciji. V Pragi sta se inaugurirala dva paralelna zunanjepolitična sistema — Benešov in Svehlov in če je zadnji predsednik Masaryk pri sprejemu predsedstva zbornice naglasil, da je treba z Nemčijo računati, je to dejstvo nedvomno dokazalo, da Svehla raste tudi v zunanjem ministertvu. Ni treba posebej podčrtati pogajanj z Vatikanom, ki jih vodi Krofta, ne Beneš. A najznačilnejši so ravno zadnji nastopi ministra dr. Hodže, iz katerih mora tudi laik razvideti tendenco, da je treba Hodžo — vpeljati, da ne nastopi kot homo novus.

Ali nastopi Beneševo mesto dr. Hodža še za predsedovanja Masaryka, danes še ni jasno. Tudi je težko ugotoviti, v koliko je predsednik v novejši dobi popustil v škodo za Beneša. To je gotovo, da je agrarec Hodža bodoči načelnik češkoslovaške zunanje politike. Vprašanje časa je končno itak le drugotnega pomena.

Volivni rog že kliče.

j. s. Berlin, 2. novembra.

V Essen je nenadoma odšel kancler in predsednik centra dr. Marx in otvoril po mnenju vseh tukajšnjih krogov volivno borbo. Sicer je govoril o vsem mogočem, o notranji in zunanji politiki, socialnih demokratih in nemških nacionalcih. Njegov govor je komentiralo z izrednim zanimanjem angleško, francosko in domače nemško časopisje. Vendar pa je pointa v notranji politiki in zdi se, da bomo imeli kmalu volitve s parolo za in proti šolskemu zakonu! Ne samo to. Lahko se trdi, da bo stala na preskušnji sedanja vladna koalicija, ki ima razen levega krila centra izključno desničarski značaj.

Prognosa za volivni uspeh ni lahka in če kje in kdaj ni bilo dobro prorokovati, je sedaj tu ta slučaj. Dosedanja koalicija v bistvu res ni spremenila uradne notranje in zunanje politike, čeprav je n. pr. notranji minister von Keudell pognal iz vodilnih mest svojega ministrstva vse izrazite republikance in skupaj s centrom poskušal novo ero v šolski zakonodaji. A zopet je v bistvu ostal neresen stari državni problem: Kaj je z milijonskimi delavskimi množicami? Poleg šolskega zakona je to osrednje vprašanje.

Ze leta sem se govoril o spremembi volivnega reda, ki bi v prvi vrsti zadel socialne demokrate. Do danes si še nobena stranka ni upala na dan s konkretnim načrtom in v strankah samih si zaupajo načrte le najzaupljivejše osebe med seboj. Socialni demokrate pa so pri volitvah n. pr. v Hamburgu dokazali, da gre razvoj na levo! Za centrum in demokrate ostane s tem staro odprto vprašanje: Razbiti te stranke ni mogoče; siliti razvoj na desno bi bilo protinavarno; kako pa jo pridobiti za pozitivno vstvarjanje na državi?

Centrum hoče obdržati taktiko in parolo. Zato je odbil ponudbo nemških nacionalcev za skupen blok in kolikor glasneje udarja Westarp na reakcijske, monarhistične struje, toliko bolj odkrito zagotavlja Marx, da Nemčija ostane republikanska in demokratična. Kajti zgubiti na glasovih bi se dalo le na levo...

Če bo samo šolski zakon volivna parola, bo boj precej enostaven. Težje bo najti geslo, ki bi v volivni borbi socialne demokrate vsaj razdvojilo, če ne številčno oslabilo. A če računa centrum na zopetno sodelovanje z njimi, kar je zato verjetno, bo parola dvakrat težavnejša. Marx očitno pripravlja tisto znano pot: Centrum je centrum, ki ni ne levica, ne desnica, ampak — jeziček na tehtnici.

CAPABLANCA — ALJEHIN.

v Newyork, 3. nov. (Izv.) V mojstrskem boju je 23. partija med Capablanc in Aljehinom po 38. potezi zopet ostala remis. Stanje je še vedno Aljehin 4 : Capablanca 2 in 17 remis.

Ustanovitev „Društva za pospeševanje ciljev Lige narodov.

Velika ideja, da naj se rešujejo vsi spori med narodi v miru in ne z orožjem, je našla tudi med našim občinstvom mnogo prijateljev in vnetih pristašev. Ti so sledili zgledu skoro vseh narodov in večjih evropskih mest ter osnovali posebno »Društvo za pospeševanje ciljev Lige Narodov«. Ustanovni občni zbor tega društva se je vršil sinoči ob 10. v mestni posvetovalnici. Zborovanja so se udeležili najodličnejši zastopniki naše javnosti ter številno občinstvo, med katerim je bila posebno častno zastopana naša akademska mladina. Med zastopniki oblasti smo opazili gg. velikega župana dr. Vodopivec, predsednika oblastnega odbora dr. Natlačen, zastopnika mestne občine dr. Zarnika, dekana univ. prof. dr. Bilimoviča, prorektorja univ. prof. dr. Lukmana, univ. prof. dr. Ehrlicha, zastopnika SLS tajnika Gabrovška, predsednika Jugoslovanske Matice dr. Janka Pretnerja in druge.

Ustanovni občni zbor je otvoril v imenu pripravljalnega odbora univ. prof. dr. Pitamic, ki je uvodoma iskreno pozdravil delegata sekretarijata Lige Narodov g. Djura Popovića, izrazil zahvalo sekretariatu, da je na tem ustanovnem občnem zboru uradno zastopano. Nato je dr. Pitamic očrtal idejne temelje Lige Narodov in društvo pa pospeševanje njenih ciljev. Govornik je povabil v novo društvo tudi vse one, ki gledajo na delovanje Lige Narodov kritično in s skepto. Ideje Lige Narodov so večne in bodo ostale kljub morebitnim nje-

nim nepopolnostim. Za nas Slovence je posebno važno še manjšinsko vprašanje in že radi tega vprašanja je nujno potrebno, da se Slovenci v čim največji meri zanimamo za idejo, cilje in delo Lige Narodov.

Tajnik prof. dr. P. Breznik je prečital za tem pravila novega društva, ki so bila soglasno sprejeta. Izvoljen je bil nato soglasno sledeči odbor: predsednik dr. Pitamic, podpredsednika dr. Janko Breje in dr. Janko Pretnar; tajnik prof. dr. Pavel V. Breznik; blagajnik dr. Jerič; odborniki: veliki župan dr. Fran Vodopivec, predsednik oblastnega odbora dr. Natlačen, univ. prof. dr. Erlich, prorektor un. prof. dr. Lukman, dr. Ravnihar, in dr. Puc. Dalje je bilo sklenjeno, naj društvo ustanovi več odsekov v svrhu obravnavanja specialnih vprašanj, tako na primer manjšinskega vprašanja.

Prof. Breznik je poročal še o skupnem svetovju vseh sorodnih društev v naši državi.

O pomenu takih društev in vsega privatnega pokreta za Ligo Narodov je poročal še delegat g. Djuro Popović.

V imenu akademskega društva za Ligo Narodov je pozdravil ustanovitev novega društva cand. jur. Stanko Mencinger in želel sorodnemu društvu najlepših uspehov. G. dr. Pitamic je nato zaključil občni zbor.

K novemu društvu je že pri njegovi ustanovitvi pristopilo prav lepo število članov.

Ustvaritev soglasja med Vukičevićem, Marinkovićem in dr. Spahom.

r Belgrad, 3. nov. (Izv.) Predsednik vlade je takoj po svoji vrnitvi sprejel zunanjega ministra g. Marinkovića in trgovinskega ministra g. Spaha in se z njima razgovarjal nad eno uro. Kakor smo zvedeli, se je na tem sestanku govorilo o nadaljnjem skupnem nastopu koaliranih strank in o popolnem razčiščenju razmer med koaliranimi strankama. Predvsem z ozirom na razmere v demokratski zajednici. Med predsednikom vlade na eni strani ter zunanjim ministrom g. Marinkovićem in trgovinskim ministrom g. Spahom na drugi strani vlada popolno soglasje. Tudi danes je prišlo v vseh vprašanjih do popolnega soglasja, zlasti v vprašanju razčiščenja v demokratski zajednici. Zato je pričakovati v prihodnjih dneh, da bo zunanji minister g. Voja Marinković staval to pereče vprašanje v demokratski zajednici ponovno na dnevni red in obenem zahteval od kluba D. Z. zaupnico, ki ne bo dvoumna.

ZAKONODAJNI ODBOR.

r Belgrad, 3. novembra. (Izv.) Plenum zakonodajnega odbora je sklican na prvo sejo za soboto ob 4. uri popoldne. Na dnevnem redu bo: 1. Obvestilo o predlogih zakonskih načrtov, katere je predložila vlada in volitve odsekov za proučevanje teh zakonskih načrtov.

ODBOR ZA PREHRANO PASIVNIH KRAJEV.

r Belgrad, 3. novembra. (Izv.) Predsednik odbora za proučevanje zakona o nujni pod-

pori in organizaciji prehrane pasivnih krajev in ublažitvi kmetijske gospodarske krize g. dr. Kulovec je sklical sejo tega odbora za soboto ob pol 9. uri popoldne.

SEJA NARODNE BANKE.

r Belgrad, 3. novembra. (Izv.) Pod predsedstvom namestnika guvernerja Narodne banke g. Ljubomirja Srečkovića se je danes popoldne vršila seja upravnega odbora Narodne banke. Seji so prisostvovali vsi člani iz Belgrada. Razpravljalo se je o upravnih poslih in o poslih, ki jih daje Narodna banka izven Belgrada. Nadalje se je razpravljalo o tiskanju novčanic v lastni tiskarni, organizaciji in delu v francoski državni banki. g. Novaković v Pariz, da bo tamkaj proučil organizacijo in delo v francoski državni banki. Po njegovi vrnitvi bo upravni odbor na podlagi njegovih poročil o tem vprašanju končno veljavno sklepal. Dalje se je sklenilo, da se bo na plenarni seji glavnega upravnega odbora Narodne banke, ki se bo vršila v ponedeljek, staval na dnevni red sledeče točke: statistični podatki o bančnem poslovanju, upravni posli ter samostojni predlogi.

r Belgrad, 3. novembra. (Izv.) G. Colben, ravnatelj manjšinskega oddelka pri Društvu narodov je včeraj prispel v Belgrad. Zunanji minister g. Marinković ga je sprejel v avdienco. Danes se mu je v jockey-klubu priredil banket. G. Colben se je dalje časa mudil v Atenah, kjer je proučeval manjšinski problem, posebno z ozirom na Macedonce.

Občinske volitve v Stari Loki.

V nedeljo 6. novembra bodo v Stari Loki občinske volitve. Somsiljeniki Slovenske ljudske stranke so postavili dve kandidaturi listi. Prva in tretja kandidatna lista je lista SLS. Na eni so zastopniki kmetijskega stanu, na drugi zastopniki delavstva. Proti temu dvema listama se bori lista združenih sovražnikov naše stranke. Prišla je skupaj mešanica, ki je občudovanja vredna. Samostojni kmetje in par privranih demokratov bogatašev je vlovilo nekaj nerazsodnih socialistov in komunistov in postavili so svojo čudovito listo. Slovenska javnost je videla pač še malo takih slučajev, da bi skupaj rovala proti SLS navdušen komunist in še bolj navdušen jugoslovanski samostojni demokrat in spet patentiran socialist in z najboljšo štampiljko žigovan samostojni kmet. Prav radi te mešanice so občinske volitve v Stari Loki postale zanimive. Vsakdo ve, da samostojni kmetje ne marajo delavcev in zato je tudi jasno, da je to lista ljudi, ki ne gredo v drugem skupaj razen v tem, da so vsi proti stranki, ki zastopa v javnosti katoliška načela. Kdor pozna razmere ve, da bodo razni magnati storiili vse, kar je le mogoče, da bi tej listi priborili velik uspeh. V ta namen bodo eni ali drugi, ki se zavzemajo za to drugo listo tudi podkupovali. Manjkalo ne bo pritiska in terorizma. Obljub pa bo deževalo na uboge delavce, voznike in tudi na kmete. Prepričani pa smo, da vse to ne bo nič pomagalo. Kmet in delavec dobro vesta, kje je njuno pravo mesto. Noben pameten kmet se ne bo dal prevarati od liste demokratov in komunistov in noben pameten delavec se ne bo dal potegniti od liste, kjer prežita skupaj na ljudsko lahkovernost socialist in puchjevec. Za vsakega, ki pozna razmere v veliki občini Stara Loka, je položaj jasen. Gre sedaj le za to, da vsi naši somišljeniki store svojo dolžnost. Vsak mora na volišče. Naj se ne da nobeden varati od tistih, ki so prišli od bogve kje in hočejo dobiti vse pod svojo komando. Starološka obci-

na je bila dolga leta v rokah SLS in bo tudi ostala. Volivci bodo v nedeljo 6. novembra pokazali, da trezno sodijo in da se ne dajo potegniti od mešanice druge liste. Kroglice pametnih volivcev bodo v prvi in tretji skrinjici.

Za Jovenelom še Boullion.

v Pariz, 3. nov. (Izv.) Franklin Boullion je podal demisijsko kot predsednik parlamentarne komisije za zunanje stvari. Svoj korak utemeljuje s izjavo, ki jo je prečital. Boril se je 25 let v vrstah radikalne stranke in danes zapušta to stranko, ker je kongres stranke formalno odklonil tezo nacionalnega edinstva, ki je Francijo rešila katastrofe, in ker je obsodil svoje člane v volilni zvezi s socialisti. Skupnost s socialisti pa je prepovedana tudi iz patriotičnih vzrokov, ker nastopajo za izpraznitev Porenia in za priključitev Avstrije Nemčiji. To pa je najhujša nevarnost, ki lahko grozi Franciji, ker mora tekom prihodnjih deset let gotovo iz tega nastati nova vojna.

DELAVCI PRIDOBILI SKUPNO 117 MANDATOV.

v London, 3. novembra. (Izv.) Pri občinskih volitvah na Angleškem je delavska stranka skupno pridobila 117 mandator, izgubili pa so konservativci 71, liberalci 20 in neodvisni 9 mandator.

NAJNOVEJŠA BORZNA POROČILA.

Chicago (začetni tečaj), 3. nov. Pšenica: tendenca komaj držana; dec. 125, marec 128.75; koroza: brez veselja za kupčije, oslabeli kurz; dec. 82.50, marec 86.125; oves: tendenca mirna, dec. 48.12, marec 49.375; rž: tendenca vzdržana, dec. 99, marec 101.50.

Pridobivajte novih naročnikov!

Dr. Viktor Korošec docent.

Včeraj je v zbornišni dvorani nastopil docenturo na pravni fakulteti g. dr. Viktor Korošec s predavanjem »Naloga moderne rimske pravne vede s posebnim ozirom na razvoj rimskega prava«. — Predavanje so poleg številnega dijaštva, profsorskega zbora juridične fakultete, gg. dekanov posetili gg. knezoškof dr. Jeglič, veliki župan dr. Vodopivec, podpredsednik viš. dež. sod. dr. Rogina, zastopnik odvetniške zbornice i. dr. G. docenta je predstavil dekan juridične fakultete g. prof. dr. Bilimovič, ki je podčrtal, da je dr. Korošec prvi docent, ki je študiral na ljubljanski juridični fakulteti. Podrobneje poročilo glej pod kulturnim pregledom.

Fantazije „enega izmed herojev“.

e Milan, 3. okt. (Izv.) »Corriere della Sera« je objavila članek belgrajskega »Vremena« o potopitvi avstrijske ladje »Viribus unitis« od strani italijanske flotilje. Dva italijanska častnika sta se v noči ob 31. okt. na 1. nov. 1918. približala ladji in neovirano podložila mine v času, ko se je avstrijska flotilja že podala Jugoslaviji in je bil o tem obveščen tudi italijanski admiral v Benetkah. Ko sta mino prižgala, sta o tem obvestila posadko na ladji in izginila. Ladja je nato eksplodirala. Sto jugosl. mornarjev, med njimi tudi komaj imenovani admiral Vuković, je našlo smrt. — »Corriere della Sera« zavrača izvajanja »Vremena« z izjavo, ki jo je dal listu poslanec Paolucci, »eden izmed herojev veličastne in slavne ekspedicije«, kakor ga nazivlje »Corriere d. S.« Paolucci trdi, da je bila odstopitev avstrijske flotilje Jugoslaviji trik cesarja Karla na škodo Italije, ter skuša dokazati, da se je puljska luka nahajala še v pravem vojnem stanju in da se je le spretnosti italijanskih mornarjev zahvaliti, da so Italijani ušli stražam in vdrli v luko.

Končno je Paolucci izjavil, da italijanska častnika nista pobegnila, marveč, da sta ostala na krovu še za časa eksplozije ter se rešila v zadnjem trenutku.

Zopet: Rim je vprašati za svet.

v Rim, 3. novembra. (Izv.) Diskusija o Tangerju se v italijanskih listih vedno bolj širi. Z juridične strani se stvari pripisuje le majhna važnost, dasi se trdi, da Francija nima prav, če poudarja, da se je Italija kakorkoli in kadarkoli odrekla pravici govoriti pri Tangerju. »Tribuna« piše: Važnejša je splošna politična stran vprašanja. Francoski odpor enostavno pomeni, da se Francija brani delati z Italijo, bistvo pa je v tem, da Italija kot edina direktna v Sredozemskem morju ležeča država ne more pripustiti, da se o končnem tangerskem statutu izda kaka odločba, ne da bi se rimska vlada vprašala za svet in pritegnila k posvetovanjem in ne da bi Italija pri novi ureditvi tangerskega vprašanja dobila tam primerno zastopstvo.

ZA PAR MINUT JE BIL SKLICAN.

v Varšava, 3. nov. (Izv.) Par minut po otvoritvi sejma je Pilsudski odgodil sejm do konca legislaturne periode. Senat bo imel najbrže isto usodo. Poljska vlada je torej onemogočila redni sprejem proračuna po zakonodajni korporaciji, dasi je bil sejm sklican sadajni korporaciji — dasi je bil sejm sklican samo v to svrhu. Objava odgoditve je med poslanci povzročila silno nevoljo.

ZADNJA SEJA FRANCOSKEGA PARLAMENTA.

v Pariz, 3. nov. (Izv.) Danes je bilo otvorjeno izredno jesensko zasedanje francoskega parlamenta, ki je zadnje v tej legislaturni periodi.

v Pariz, 3. nov. (Izv.) Pred sestankom parlamenta je imel danes kabinet sejo, da sklepa o svojem nastopu pred parlamentom. Pakor piše »Petit Parisien«, Poincare ne bo dopustil nobene interpelacije o zunanji politiki, o slučaju Rakovskega in o protikomunistični kampanji, dasi pod Poincarejem še ni bilo v parlamentu nobene zunanjepolitične razprave.

PASIVNA REZISTENCA NA ŽEL V ČSR.

v Praga, 3. nov. (Izv.) Nocoj o polnoči se začne pasivna rezistenca na češkoslovaških železnicah. Službo bodo vršili strogo po predpisih, tako da je računati z velikimi zamudami vseh osebnih in tovornih vlakov in morda tudi brzovlakov. Protiukrepi vlade (vpoklic vojaških železničarjev, discipliniranje železniških uslužbencev itd.) še niso določeni.

V KANTONU IMAJO NOVO VLADO.

v London, 3. novembra. (Izv.) Kakor poroča Reuter iz Sanghaja, se sestavlja v Kantonu nova nacionalna vlada pod vodstvom Vang-Cing-Vajsa, vodilnega nacionalnega politika, ki je pred kratkim odstopil od stranke Kuomintang. Podpirajo ga člani rodbine Sun-jentsen in vojaške oblasti v Kvantungu. Bivši vojaški voditelj nacionalistov general Čang-kajšek bo najbrže zopet prevzel vrhovno poveljstvo. Nova vlada hoče dobiti diplomatske svetovalce iz Japonske, če pa bo Japonska to odklonila, pa bo pozvala izgnane Ruse, da se zopet vrnejo.

Friderik vitez Lama:

Terezija Neumann iz Konnersreutha.

O slučaju, ki ga opisuje v več člankih poslanih »Slovincu«, znani nemški katoliški publicist, je nemško časopisje v zadnjem času mnogo pisalo. Nekaj se je o tem pisalo tudi pri nas. Sodba o vsej stvari je vsakemu svobodna, vendar poudarjajo vsi veliki nemški listi (nekatoliški!), da je nameravana sleparija izključena. Večinoma razlagajo pojave z avtosugestijo, histerijo, poudarjajo silno moč človeškega duha nad telesom itd. Naravno je, da so tudi listi, ki vse smešijo. Pisatelj sam poudarja, da je njegova osebna sodba »naklonjena«. Poudariti pa je treba radi tistih, ki vsako stvar izrabljajo in zlorablajo, da cerkvena oblast ni izrekla prav nobene sodbe. To sicer tudi pisatelj sam podčrtava. O vsej zadevi si torej vsakdo lahko ustvarja sodbo kakor hoče. — Danes priobčenim člankom sledi še drugi z natančnim opisom Terezinega trpljenja.

O dogodkih, katerih središče je Terezija Neumann v vasi Konnersreuth v Oberpfalzi, katoliško časopisje doslej ni mnogo pisalo, deloma iz poslušnosti do želj cerkvenih oblasti, deloma iz razlogov preudarnosti. Odkar pa se ilustrirano časopisje, ki se lovi za senzacijami, kakor tudi časopisje, ki je nasprotno vsakemu pozitivnemu krščanstvu, s tem kar najobsejnejše bavi in skuša na

ljudstvo po svoje vplivati, ne moremo, da ne bi o stvari izpregovorili. Poudarjam, da je izrečna želja cerkvenih oblasti, naj bi se ne izrekala nikak sodba, toda v pojasnilo je treba katoličanom podati razvoj dogodkov v Konnersreuthu. Iz sledečih razlogov se čutim poklicanega govoriti o stvari:

Več dni sem se mudil v Konnersreuthu.

Po zaslugi g. župnika Naberja sem imel mnogo prilike, približati se Tereziji Neumann in jo opazovati. Nadalje sem pregledal 17 zasebnih mnenj, poročila pristojnega dušnega pastirja in kak ducat časopisnih člankov, katerih pisci so zopet po večini pisali po lastnem opazovanju, ne da bi navedli svoje ime. Če pride v naslednjem neka gotova nenaklonjenost do izraza, temelji na moji zasebni sodbi, katere si ne pridržujem, temveč jo samoposebi umevno tudi vsak trenutek brez pridržka podvržem sodbi ali odločbi pristojne cerkvene avtoritete.

Predvsem hočem podčrtati tole dejstvo: Pristojni redni dušni pastir, v tem slučaju g. župnik Naber, je kot prvi poklican govoriti. Terezijo Neumann je poučeval kot šolarico. Pred njegovimi očmi je rasla, pod njegovim duhovnim vodstvom je začela obiskovati šolo trpljenja in še danes je njen skrbni dušni vodja. Nadalje še do danes uživa nemajhnano zaupanje pristojne cerkvene oblasti, regensburškega škofa. Temu je neprestano vestno poročal o vseh podrobnostih. Dejstvo je, da ni do sedanjega zaupnega razmerja nobena stvar motila in da se ordinariat do danes ni čutil poklicanega izreči kakršnekoli omejitve ali graje. To dejstvo more torej tudi nam zadostovati, da verujemo njegovim besedam.

Pripovedovanje župnika Naberja.

Terezija Neumann, ki je danes stara 28 let, je bila od leta 1914 iskrena častilka Terezije od Deteta Jezusa, ki je bila 1925 proglašena za svetnico. Pri nekem požaru leta 1918 se je pri nošenju vode gasilcem poškodovala, pri čemer si je nalomila dvoje hrbtne vretenca. Takrat se je nenadoma zgrudila in v mukah se je pretolkla skozi poletje. V jeseni, ko je nevarno nastopila hripa, so jo napadli strašni krči, katerim so se pridružile različne ohromitve in skrčenja mišic. Poleg tega je bila od leta 1919 nad štiri leta popolnoma slepa.

Prvo ozdravljenje.

29. aprila 1923, na dan proglasitve blaženim, je mala Terezija uslišala zaupno molitev bolnice. Zjutraj tega dne je Terezija Neumann spet spregledala, in sicer nenadoma. Od takrat vidi brezhibno. Morala pa je sicer še mnogo trpeti, posebno vsled notranjega tvora v glavi. Skoraj nič več ni mogla misliti. Dobro pa je znala moliti »Ljubi Zveličar« in »Ljubi Jezusček«. Mislila je, da vidi slednjega pred seboj in se je z njim na ljubeč način razgovarjala. V petek pred veliko nedeljo 1925 je po obhajilu nastopila ohromitev požiralnika. Terezija ni mogla 15 dni použiti niti kapljice vode.

Prišel je 17. maj 1925, dan, ko je bila blažena Terezija proglašena za svetnico. Tudi Terezija je opravila devetdnevno. Da bi pa prosila za ozdravitev, ji ni prišlo na misel.

»Šele danes«, piše župnik Naber, »mi je rekla: Tri leta že gotovo nisem zmogla nobenega očenaša za ozdravljenje.« Povsem proti svojemu običaju so ta dan ostali njeni starši doma in niso šli k popoldanskim pobožnostim. Med majniško pobožnostjo je Terezija molila rožnvenec. Ko je molila drugo prošnjo, je postalo nenadoma okrog nje svetlo in jasno — tako je kmalu na to pripovedovala župniku g. Naberju — bila je lepša in prijetnejša luč, kakor je električna ali solnčna. Spočetka se je prestrašila in kričala. Ta krič je priklinal starše. Pozneje je zaklicala — tokrat ne-

zvedno: »Mati, kje je g. župnik?« Poslali so pome. Navzoča je bila tudi neka sestra iz Mallersdorfa. Prišla je prostovoljno. Ko sem prišel, je imela oči vprte na nekaj pred seboj. Roke je imela proti temu stegnjene. Obraz ji je veselja žarel. Kimala je z glavo. Z največjo pristranostjo je klonila glavo in premikala roke, kakor kaka dvorna dama v razgovoru s svojo dobro kraljico. Nehote sem rekel usmiljenki: »Tako časti Bog svoje svetnike.« Terezija je nenadoma vstala, česar že šest in pol leta ni več mogla. To je tudi že pred tem (kakor je pripovedovala), preden sem prišel, storila med strašnimi bolečinami na tistem delu hrbtenice, kjer sta bili nalomljeni dve vretenca. Nato je zopet legla in ostala še nekaj časa v zamaknjenju. Ko je minilo zamaknjenje, je prišla bridko jokati, ker je zginita veličastna svetloba in ker je spet postalo megleno.

Nato je vzela palico, ki je ležala vedno pripravljena, da bi dala znamenje svojem. O naši navzočnosti ni imela niti pojma. Jaz sem jo vprašal: »Režika, kje pa si bila?« Namesto, da bi odgovorila, je s presenetljivo gotovostjo, ki nas je osupnila, izjavila: »Jaz lahko sedaj sedim.« Nato je sedla in se je premikala po postelji. »Jaz lahko tudi hodim,« je izjavila dalje, nakar je mati takoj pogledala noge. Ena noga je bila že dolgo časa krčevito skrčena. Sedaj pa je bila v normalnem položaju. (Dve odprti rani, ki sta nastali vsled ležanja, sta se istočasno popolnoma zacelili, mi je župnik rekel.)

Ogrnila je plašč in začela hoditi po sobi. Iz previdnosti se je še opirala. To so bili po šestih letih zopet prvi koraki. Ponovno sem jo vprašal: »Režika, kje si bila poprejo?« Ko so drugi na njeno željo zapustili sobo, mi je v občudovanju vredno gotovostjo pripovedovala, kar se ji je pripetilo:

»Ko se je zasvetila čudovita luč, je prišel govoriti mil, ljubezniv glas (videla nisem nikogar): Režika, ali nočeš ozdraveti?« Odgovorila sem: Meni je vse prav, ozdraveti, ostati bolna, umreti, kar paš ljubi Bog hoče. Glas: Režika, ali bi te ne veselilo, če bi se tvoje bolečine odlašale, če bi mogla vsaj sedeti in hoditi? Jaz nato: Mene veseli vse, kar pride od ljubelega Boga. Glas: Režika, malo veselja ti hočem napraviti. Ti boš mogla sedeti in hoditi. Ko sem sedla, se mi je zdelo, kot da me je nekaj prišlo za roko in mi pomagalo. Glas: Vendar boš morala še mnogo trpeti, pa ne boj se! Dosedaj sem ti pomagala in ti bom pomagala tudi v bodoče. Posebno je glas govoril o vrednosti udanosti, ponižnosti in trpljenja. Nato je dvakrat izgovorila stavek:

Ravno s trpljenjem se rešujejo duše.

Zatem je končala in se obenem dala spoznati: Že prej sem pisala, da se bo s trpljenjem rešilo več duš kot z najslajnejšimi pridigami. Terezija se ni spomnila, kje je najti te besede. Bila pa je zelo vesela, ko sem ji pokazal, da stoji v šestem pismu male sv. Terezije misijonarjem.

Od takrat sta bili obe hrbtne vretenca zopet v naravnem položaju. Krči in ohromitve so popolnoma izostali. Terezija je mogla, opirajoč se na palico in na kako osebo, hoditi.

30. septembra, na dan smrti sv. Terezije, se je zopet prikazala čudovita svetloba in isti ljubeznivi glas je trpeti naznanil, da Bog hoče, da odtlej more hoditi brez tuje pomoči. In od takrat je mogla Glas ji je tudi rekel: Trpeti smeš že še več, mnogo več in dolgo in noben zdravnik ti ne more pomagati. Po trpljenju, samo po trpljenju, moreš na najlepši način doseči tvoj poklic darovanja.

To uvodno poročilo župnika Naberja končujem s kratkim lastnim doživljanjem, ki sem doživel v petek 26. avgusta v Konnersreuthu.

Terezija Neumann se je nahajala v ekstatičnem stanju. Dali smo ji relikvijo male sv. Terezije, katero je nosil nek moj spremljevalec s seboj. Takoj je rekla, da je relikvija od one deklice (»Moidle«), ki jo je ozdravila in ji zopet uravnala »kost« na hrbtenici. Župnik Naber jo je vprašal: »Ali more deklica to?« Nato je sledil odgovor: »Ta, ta ne more ničesar. Toda ona ve, ona gre k odrešeniku in reče mu vse in on ji pove, kaj naj stori.«

Nova bolezen — novo ozdravljenje.

Dne 7. novembra 1925 je Terezija Neumann zopet težko obolela. Strašne bolečine so jo v treh dneh tako oslabilo, da ni mogla več odpreti oči. Zdravnik, odličen kirurg, je po najnatančnejši preiskavi izjavil, da se je vnel slepič in da je potrebna takojšnja operacija v bolnici v Waldsassen (6 km oddaljen), vendar pa da ne more sprejeti nikake odgovornosti. Starši so se obrnili name, kaj bi bilo storiti, a jaz sem jim rekel, naj smatrajo zdravnikovo sodbo za glas božji in bolnico takoj odpravijo v bolnišnico. V tem, ko je oče pripravljal voz, mati pa s seboj perilo, me je Terezija vprašala, če sme prositi malo Terezijo, da bi ji, če bi bilo Bogu všeč, brez operacije pomagala. To pa ne zato, ker bi bolnica ne marala biti operirana, marveč zaradi matere, ki je nevolnalažljiva. Na moje pri-trdilo si je dala na boleče mesto položiti relikvijo sv. Terezije. Ko smo okoli stoječi molili k mali sv. Tereziji, se je bolnica zvijala v bolečinah. Naenkrat pa se je nekoliko dvignila, njen obraz je

bil izpremenjen, dvignila je roke, odprla oči, se sklonila naprej proti komu, rekla nekaj kratov »Da« in se nato popolnoma usedla. Potem se je nekajkratov pritisnila na bolno mesto in vprašala: »Ali res?«

Ozdravljenje pripisuje sv. Tereziji.

Vprašal sem jo, ako je bila morda sv. Terezija zopet tukaj in ji je pomagala. Odgovor: »Da in rekla mi je, naj grem takoj v cerkev in se zahvalim Bogu Mati, daj mi obleko!« Oblekla se je in šli smo skupaj, kakih deset oseb, v cerkev. Vsa bolečina in vsa mrzlota je izginila. Naslednje jutro je bila zopet pri sv. obhajilu in opoldne smo se peljali k zdravniku. Ponoči je iztekel ves gnoj, ostale so samo še osem dni mrzlične razpokline na ustnicah. Ista svetloba in isti glas je bil zopet tu in to pot še roka. Glas je rekel: »Tvoja popolna udanost in veselje do trpljenja nas veseli. In da bo svet spoznal, da so višji posegi, ne bo treba, da bi te rezali. Vstani in pojdi takoj v cerkev in se zahvali Bogu! Morala boš pa še veliko trpeti in s tem sodelovati pri reševanju duš. Sama sebi moraš vedno bolj odmirati. In ostani vedno tako otroško priprosta.«

Poročilo iz aprila 1926.

Danes, na pustni večer, je Tereza zopet obležala. Čez nekaj časa sta začeli obe očesi krvaveti. Njeno stanje se je vidno slabšalo. Ko sem jo na veliki petek z več duhovniki obiskal, je ležala kakor mučenica, oči od krvi čisto sprijete, dva curka krvi preko obraza, lica udrita kakor pri umirajočih. Do tretje ure, smrtne ure Gospodove, se je borila v strašnih smrtnih bolečinah. Potem je postala zopet mirnejša. Drugo jutro je tekla iz desnega ušesa kri in gnoj in glava je bila zopet lažja. V noči na veliko nedeljo je izredno dobro spala in z velikonočnim jutrom se je tudi zanjo začelo novo življenje.

V smrtnih bolečinah na veliki petek

se je odigravalo pred njenimi očmi vse Kristusovo trpljenje od Oljske gore do Kalvarije; živo se je udeleževala tega trpljenja in tudi zapušenosti na križu. Na zgornji strani rok in nog je občutila tedaj velike bolečine. Sedaj so na zgornji strani rok in nog odprte okrogle rane, iz katerih je tekla čista kri. Zdravnik je vse te rane natančno preiskal.

Vse to je videl podpisaneec (župnik Naber) večinoma sam ali pa je zvedel od zanesljivih prič.

Obiski romarjev se začne.

Svoje poročilo je župnik zaključil z nujno prošnjo, naj se bolnice ne obiskuje, ker že tri leta ne uživa drugega nego tekočine in je tudi zaradi velike izgube krvi močno oslabiljena in sploh najraje sama. Kljub temu se je k Neumannovim začel velik naval ljudi.

Protestantsko poročilo.

Prvo poročilo o stvari sem čital v protestantskem »Chemitzer Tageblatt und Anzeiger«, (dne 7. marca 1926). Pisec poročila med drugim: Prišli smo v vas. V njenem spodnjem delu je hiša št. 11, ki je last krojača Neumanna. Ljudje stoji pred hišo, med njimi vsaki duhovnik s pomirljivimi kretnjami. To je prijazen gospod, ki ustreže naši prošnji, da bi smeli videti bolnico; obenem pa nas prosi, naj ne nagibamo javnosti, da bi ljudje hodili v Konnersreuth, ker bolnica nujno potrebuje miru... Dekle v postelji (Tereza Neumann) se prijazno zahvali za naš pozdrav, na njenem blede obrazu je ležal smehljaj. Glavo ji obdaja bel robec. Na mojo prošnjo mi pokaže rane na rokah in nogah; bile so 14 dni odprte, sedaj so preraščene s tenko kožo. Ali more človeška roka povzročiti take rane?... Človek dvomi in stoji pred ugankami... Njeno telo nosi rane križanega Zveličarja in njen pogled se hvaležno ozira v sliko sv. Terezije na nasprotnem koncu postelje...

In kako sem jaz našel Terezo Neumann?

Popoldne dne 25. avgusta 1927 sem dospel v spremstvu sivega duhovnika, ki je bil sam duhovni voditelj neke osebe, ki je bila odlikovana z znamenji ran, in opravila sedaj visoke cerkvene službe, v Konnersreuth. Sprejel naju je prijatelj, ki pozna Terezo Neumann že 16 let. Župnik Naber naju je pristržno pozdravil in spremil k Neumannovim. Vrata so se odprla in na zofi med dvema oknom, na katerih so stale cvetlice, smo ugledali Režiko, kako se sedeč pogovarja s par osebami. Pozdravi nas z vprašujočim, prijaznim pogledom. Vitke, nežne postave je, črno oblečena, roke, na katere sem se takoj ozrl, pokrivajo polurokavice; čez glavo ji visi bel robec. Takoj pristržno pozdravi mojega prijatelja M., ki ga imenuje svojega starca »strica«. Gospod župnik Naber prinese stole in le miza nas loči. Režikina svobodna pristranost in priprostost odstrani takoj vsak predsodek; kramljamo in kramljamo, tako domače prijetno in naravno je, da se nisem mogel premagati in sem rekel, da manjka le še kava.

Časnikarjev intervju.

Čez nekaj časa sem bil priča dogodka, ki mi je mnogo povedal. Na nujne prošnje je župnik Naber dovolil mlademu časnikarju, da je smel priti

v sobo in govoriti z Režiko par besed. Hotel je imeti za svoj list nekaj prav posebnega ter je nagovoril Režiko sledeče: »Dovolite, gospodična, kakšno oznanilo bi zapustili svetu v treh besedah, ako bi morali v tem trenutku umreti?« Napeto sem čakal, kaj bo. Ali bo njen odgovor porušil mojo vero v njeno ponižnost? Kot odgovor je prišla brez vsakega pomisleka in obotavljanja ena sama priprosta beseda: »Nič!« ki se ji je poznalo, da prihaja iz srea brez vseh postranskih misli. Prestala je preizkušnjo, ne da bi bila mislila na to. Kasneje so se pridružili še starši in po dveh urah prireditelj pogovora, pri katerem ni manjkalo šal in smeha, smo se za ta dan poslovili od nje.

Pisateljjeva sodba.

In to je vtis, ki ga ima od nje, kdor jo vidi. Mnogi, ki Konnersreutha niso videli, vsekakor so dajo drugače, toda te sodbe nasproti očitdem ne morejo priti v poštev. Tereza Neumann je skozi in skozi pristna.

Ali je prevara?

Nemško katoliško časopisje, izvzemši monakovske Hste, doslej o Terezi Neumannovi ni prav nič pisalo, tem več pa seveda »Berliner Tageblatt«, »Lokalanzeiger«, »Vossische Zeitung« itd., ki seveda o katoliški mistiki nimajo nobenega pojma. Vendar piše »Lokalanzeiger« o župniku Naberju: »Kdor zna čitati v človeških potezah, ga pogled v ta dobrotljivi obraz takoj pouči, da tu ni misliti na kake varljive namene.« In res to ni nikak sanjač, marveč priprost, trezen mož, kmečki župnik, in Terezini starši so robati, malobesedni, trezni, počeni kmečki ljudje z zdravimi živci. Izpovedi teh ljudi zaslužijo vero.

Beseda iz krščanske mistike.

Nenadnim ozdravljenjem Tereze Neumann ni mogoče kar na kratko odrekati čudežnega značaja. K temu pridejo še znamenja ran, ki se vsak petek obnavljajo. Tu prihaja v poštev naravno in nadnaravno gledanje. Pri nadnaravnem gledanju morejo biti deležni tudi telesni čuti. Posameznosti križnega pota so izven predstave možnosti Tereze Neumann z njeno vaškošolsko izobrazbo; nikoli ni brala knjig o trpljenju Kristusovem, n. pr. Katarine Emmerich. Kje je sedaj meja med naravnim in nadnaravnim, ne bomo preiskovali, marveč se zadovoljujemo s tem, da vemo, da je ta meja prekoračena.

Cerkev sama, kateri pripada preiskava, se mora pri procesih za proglasitev svetim ali blaženim v sto in sto slučajih pečati s takimi dogodki; ti dogodki ji niso tuji in Cerkev ve, da je krščanska mistika nekaj vseskozi resničnega.

Papež Benedikt XIV.

Je določil posebna pravila in prva je beseda Kristusova, da dobro drevo nosi dober sad, slabo pa slab sad. Cerkev preiskuje drevo in sadove, po tem sodi. Tako bo Cerkev preiskala tudi čednostno življenje Tereze Neumann. Nad pragom, ki vodi k popolnosti, je zapisano: Ponižnost in pokorščina. Vprašal sem župnika Naberja, kako je v tem s Terezo Neumann. Odgovoril mi je: »Ako bi bil kdaj opazil le najrahlejšo nepokorščino, bi več ne veroval vanjo in bi se bil odtegnil od nje.« Enaki so bili odgovori glede drugih točk.

In kaj pravi Tereza sama

o čudežu ali nečudežu? Ne govori o tem, ne povzdiguje se, ne sili v ospredje in edino, kar se more slišati od nje je: »Zveličar more vse. Meni je vse prav, če je Zveličar prav.« Tudi ne pravi, pridite k meni, marveč: »Pojdite le k Zveličarju, on vam bo že pomagal, saj je tako dober.«

Drevo katoliške Cerkve pozna v svoji dvatisočletni zgodovini mnoge prekrasne cvetove mistike, a med njimi gotovo ni nobenega, o katerem bi se v življenju ne bilo dvomilo.

NOV POTRES V JUŽNI SRBIJI.

r Belgrad, 3. novembra. (Izv.) Iz Gornje-Milanovca in Kruševca poročajo, da je tam bil snoči potres. V Gornjem Milanovcu je bil posebno močan in je povzročil obilo škode.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

r Belgrad, 3. novembra. (Izv.) Danes se je v Ristovcu v Srbiji dogodila železniška nesreča. Šest vagonov tovornega vlaka je skočilo s tira. Materialna škoda je velika. Vendar pa ni bilo nobenih žrtev.

40 OTROK UTONILO.

Sydney, 3. nov. (Izv.) Parnik »Tahiti« je, ko je vozil iz pristanišča v Sydneyu, zadel ob prevozni brod in ga potopil. Na brodu je bilo 150 oseb, večinoma šolskih otrok. Utonilo je 40 oseb.

OGROMNO GOROVJE ODKRITO.

v London, 3. novembra. (Izv.) Kakor poroča »Daily Telegraph«, je profesor Obručov Ruske geološke družbe odkril novo gorovje vzhodno od reke Lena v dolžini 1000 km, širini 300 km in višini 3300 m, kot je Kavkaz. Gorovje se razprostira od arktičnega morja do reke Kolimo.

Slovenci v Italiji

Napoveduje se nov proglas.

Gosp. Drago Godina, bivši učitelj, bivši žurnalista in bivši komunist, napoveduje nov proglas na Slovence v Italiji, ako smo prav informirani. Gosp. Drago Godina torej hoče za vsako ceno izročiti Slovence fašistom, ker je prepričan, da more edino fašizem rešiti primorskega kmeta in delavca gospodarske in kulturne bede. S prvim proglasom, v katerem je pozval slovensko ljudstvo, naj se obrne stran od svojih sedanjih voditeljev, ki so ga zapeljali, in oklene fašizma, ni imel sreče. Morda je prišel iz Trsta komaj do druge, tretje vasi za Opčinami. Ljudstvo sploh ni ne ve o njem. Niti tako daleč ni prodrl kakor njegov »Preporod«, ki je doživel le nekaj števil. Alarm nekoga ljubljanskega lista, ki se smatra za najbolj informiranega, radi tega proglasa, ki da bo imel lahko dalekosežne posledice za narodni obstoj Slovanov v Italiji, je čisto navaden bluf. Ljubljanski list je vrzel bombo, ki je niti fašistovski listi niso hoteli vreči. Treba bo torej novega proglasa na zapeljani slovenski »folke«. Treba bo najti bolj krepkih podpisov, na katere kaj da slovensko ljudstvo in pa tudi italijanska oblast. Podpis bivšega komuniste ali — kakor so g. Godino predstavili fašistovskemu tajniku inž. Cobolu — »skesanega komuniste«, podpis kakega zakotnega učitelja in gospodičen, ki hodijo že drugi dan, ko izide proglas, škati izpričevalo o slovenski narodni zavednosti k tistim slovenskim voditeljem, na katere so v proglasu pljuvali, taki podpisi spadajo pač le pod take proglase, kakor je bil prvi. Akcije g. Godine se ni bali; za razvoj političnih stvari in narodno obrambnega dela na Primorskem je brez pomena. To dobro vedo tudi fašisti, ki so g. Godino marlo sprejeli. Če se raznim Bandijem, Vodopivcem, Jerkičem in Jasničem pridruži še en Godina, bo hodil slovenski narod isto pot kakor do zdaj. Pač pa je več kot gotovo, da zadene Godina ista usoda kakor njegove mentorje: Bandelj je padel od šolskega nadzornika na učitelja slovenskega na italijanski gimnaziji v Gorici, Vodopivec je še vedno navadni učitelj na ljudski šoli, Jerkič je bil celo premeščen v Italijo. Jasnič je občinski tajnik. Fašisti jih rabijo kvečjemu kot tolmače svojih govorov. To je kariera slovenskih renegatov. In za kariero je šlo vsem. Jeli g. Godina, ki je spisal »Idealizem«, bolj idealen? Upajmo! V vseh svojih odprtih pismih in proglasih pravi, da se bori za uredničenje nazorov in pa svojega gospodarskega sistema — odpravi naj se denar in nadomesti z blagom — ki jih je razložil v svojem »Idealizmu«. Ker niso hoteli tržaški liberalci nič slišati o njegovem gospodarskem sistemu, ker so krščanski socialci izjavili, da je ta sistem v tako majhni deželi, kakor je Primorska, neizvedljiv, apelira Godina sedaj na fašiste. Tu pa nastane paradoks, za katerega g. Godina dobro ve in ki spravlja njega idealizem v temno luč materializma in, kar je še huje, narodnega izdajstva. Stranka, režim, ki predvsem svetom proglasa, da mora v najkrajšem času izgnati zadnja sled za vsem, ker je slovenskega v Italiji, ne bo uvedla gospodarskega sistema, ki naj dvigne slovenskega kmeta in delavca gospodarsko in kulturno. Stran-

ka, režim, ki je vzel delavcu lastno strokovno organizacijo in ga pustil v boju zoper kapitaliste brez obrambnih sredstev, ne bo uvedel gospodarskega sistema, ki naj reši delavca kapitalističnih spon. Gosp. Godini, ki se nahaja sam v hudi gospodarski stiski, je vse to jasno. Torej gre tudi njemu za kariero?

Najnovejšo raznarodovalno sredstvo. Predsednik eksekutive političnega društva »Legione Nazionale« sen. Piatto, bivši tržaški župan, je predlagal, naj društvo uvede v svoje domove radiofone. Na ta način se bo deca lažje privabila v otroške vrste. Izvršni odbor je predlog sprejel in v najkrajšem času se bo sklep izvršil. Tako je predsednik zadrške sekcije že dal nalog za nabiranje darov v ta namen. Na otoku Lastovo se darovi že nabirajo. Radiofon se bo postavil v tamkašnjem domu, ki je bil pred kratkim otvoren.

Smrtna kosa med duhovščino. Umrl je naglo smrti, duhovni svetnik, Fran Cvejn, župnik v Borštu. V terek zvečer je šel pokojnik še previdet. Ponoči mu je nenadoma prišlo slabo. Poklicali so župnika iz Boljuna, ki mu je podelil sv. poslednje olje, nakar je prijelubljani dušni pastir izdihnil. V Borštu je služboval 32 let; obenem je opravljal tudi župnijo v Ricmanjih.

Čudna obsodba. V ponedeljek se je v Gorici vršila razprava proti petim fantom iz Vrtojbe, ki so bili ovadeni, da so v noči 17. in 18. septembra v Vrtojbi peli internacionalno delavsko himno in potrkali občinski vodnjak ter več hiš z napisom: »Živela Jugoslavija! Porca Italija! Ovdah je vložil domači karabiner na podlagi izpovedi 14 letnega Jožeta Krpana iz Renč. Obtoženci so dejanja zanikali in izpovedali, da so tisti večer zaigrali na tamburice podoknico občinskemu tajniku g. Vugi, ki se je tisti dan poročil. Peli sploh niso; prav tako jim ni znano, kdo je pomazal vodnjak in druge hiše. Kot edina priča je nastopil deček Krpan; ta je izpovedal, da je z okna bližnje hiše videl, kako sta dva fanta v temni noči mazala vodnjak, medtem ko je drugih pet pelo pesem »Hrabri, hrabri bojevniki«, ki je on ne pozna. Deček si je prišel med izpovedjo večkrat v nasprotstvo. Državni pravdnik je predlagal popolno oprostitev. Sodnik je oprostil obtožence prve obtožbe, to je, da so peli internacionalno himno; obsodil jih je pa na en mesec in 20 dni ter poravnave sodnih stroškov radi državni sovražnih napisov. Obsojenci so: Izidor Mermolaj, Evgen Savnik, Stanko Jaganeti, Ivan Podberšič in Just Faganel. Obsodba se je torej izvršila na podlagi pričanja 14 letnega dečka, ki je slišal peti »internationalno himno«, ki je sploh ne pozna, in je v temni (!) noči videl fanta, ki sta packala po vodnjaku in pet drugih, ki so peli v bližini. Obtožencev je samo pet tamburašev, dveh mazačev ni. Ker je bilo jasno, da tamburaši niso peli internacionalne himne, jih sodnik ni mogel obsoditi radi petja Pravih mazačev ni bilo pred sodiščem. Nekoga pa je bilo treba obsoditi. Zato je sodnik obsodil tiste, ki so mu bili bolji pri rokah, radi dejanja, ki so ga zagrešili drugi. Ko gre za politične zadeve, je Slovenec vedno obsoben.

Dnevne novice

KOLEDAR.

Petek 4. novembra: Karel Boromejski, Močesta, Vital.

★ Duhovniška vest. Za župnika fare Stoperce, okraj Ptuj, je imenovan kaplan g. Alojzij Pichler iz Sv. Ilje pod Turjakom.

★ Mesto profesorja za fiziko in kemijo je razpisano v strojni podčastniški šoli v Kumboru. Istotako je razpisano tudi mesto učitelja za srbohrvaščino, zgodovino in geografijo.

★ Uradni dan okrajnega gremija trgovcev v Celju za člane v sodnem okraju Smarje pri Jelšah se vrši v petek 4. novembra od 9—12 dopoldne v posebni sobi g. Maksa Gradta v Smarju pri Jelšah.

★ Prva pomoč. Rdeči križ je organiziral poučne tečaje o »prvi pomoči ob nezgodah«. V Trbovljah se je že začel tečaj, v katerega se je vpisalo 61 moških in 58 ženskih tečajnikov. Ta tečaj vodi g. dr. Hugo Baumgarten. V Ljubljani je otvoril tečaj odbornik oblastnega odbora Rdečega križa zdravstveni nadzornik g. dr. Mavricij Rus, ki je že pri raznih prilikah predaval o prvi pomoči. Vabljeni gospode zdravniške v mestih in na deželi, da se zanimajo za to človekoljubno delovanje.

★ Javnim nameščencem! Podpisano društvo je te dni razposlalo vsem bivšim članom »Organizacije javnih nameščencev in vpokojenecv SLS v Ljubljani« in članom »Strokovne zveze javnih nameščencev«, oziroma sedanjim našim članom, obratne na zaostali članarini in prispevke za podporni in posmrtni fond ter jim priložilo položnice za plačilo in nove pristopnice s prijavnici. Vse tovariše, ki so to prejeli, prosimo, da se zaradi reda s plačili in pristopnicami nujno odzovejo. One tovariše, ki tega pomotoma niso prejeli, prosimo, da se društvu sami javijo. Vse skupaj pa ponovno pozivljemo, da nam pošljejo v zameno (kdor tega še ni storil) stare izkaznice, da jim jih zamenjamo, oziroma opremimo z novimi. Istotako naj se javijo tisti člani, ki žele imeti seznam trgovcev, zdravnikov, lekarn itd. glede olajšave pri nabavi raznih potrebščin kakor tudi zdravniške pomoči in zdravlili. Obenem apeliramo na vse tiste javne in avtonomne uslužbenke, ki žele pristopiti kot novi člani, da to nujno store. Ravno te dni smo prejeli od poslancev poziv, da jim pošljemo prodlogo k reviziji zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbenkih, za kaj je imelo društvo že prvo tozadevno sejo, kar je zelo važno zlasti za državne nameščence in je ravno vsled tega nujno potrebno, da je nas čim večje število v tem društvu organiziranih, ker čim več nas bo, tem večji moč in poštenost bodo imeli naši poslanci in je tem bolj upati na ugoden uspeh. Vse člane kakor tudi vsa stanovska strokovna društva vabimo, da nam pošljejo svoje konkretne predloge. — Strokovno društvo javnih nameščencev in vpokojenecv krajevne SHS v Ljubljani, Mostni trg 19, III.

★ Znameniti zgodovinski dnevi. 4. novembra: 1903. se je Panama proglasila za samostojno

republiko. — 1915. so Črnogorci vrgli Avstrijce s Troglava. — 1912. so Črnogorci zavzeli Dajakovo. — 1847. je v Lipskem umrl slovit komponist Felix Jakob Ludwig Mendelssohn.

★ Samo deset dni še in srečen lastnik srečke loterije »Martinišča« dobi nov štirisedežen avtomobil, 700 drugih lastnikov pa druge večje in manjše dobitke. Še je čas za nabavo srečk. Narodite jih takoj pri ravateljstvu »Martinišča« v M. Soboti. — Vsi razprodajalci srečk se ponovno naprošajo, da nerazprodane srečke takoj vrnejo odboru. Kdor jih do zbiranja ne bo vrnil, jih bo moral plačati.

★ Mesto živnozdravnika je razpisano pri mestni občini Pančevo.

★ Ustanovilo se je novo društvo »Zveza organizatorov v Sloveniji«. Na ustanovnem občnem zboru dne 26. oktobra je bil izvoljen odbor in sicer: predsednik Franc Klančnik, organist v Smartnem ob Paki, podpredsednik Peter Lipar, organist, župan in posestnik v Mengšu, tajnik N. Kuntara v Celju, blagajnik Iv. Zdešar v Ljubljani. Naloga Zveze bo, da bo pospeševala kulturne, zlasti pa gnotne interese svojih članov. Posebna naloga pa je čaka glede ureditve zavarovanja organizatorov kot privatnih nameščencev pri pokojniškem zavodu in sploh zboljšanje organizatorskih služb.

KUPUJTE SREČKE

II. STADIONSKE LOTERIJE

Glavni dobitnik vila »Stadion«, Din 160.000.—

★ Uradni dan TOI za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celje in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent zbornice v terek 8. novembra od 8 do 12 dopoldne v ravateljstvu sobi Prevozne družbe d. d. (poslopje carinarnice) v Celju, Savinjsko nabrežje 7. Stranke, ki žele kako poskusiti ali svet v zadevah, katere zastopa zbornica, se vljudo vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

★ Abstinentske znake smejo nositi tudi učenci in učenke na podlagi odloka bivšega prosvetnega oddelka za Slovenijo št. 16.215 z dne 29. septembra 1924. Znake ima v zalogi »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

★ Direktni voz Monakovo—Sušak, ki je doslej vozil preko Ljubljane in Karlova, vozi z dnem 1. novembrom preko Ljubljane—Zidanega mosta in Zagreba z brzima vlakoma 5—302 in 303—4.

★ Požar v Rogasji Slatini. V nedeljo jutraj je pogorelo gospodarsko poslopje g. nadžupnika Koroca. Ogenj je bil podtaknjen. Škoda je zelo velika, ker je bilo v gospodarskem poslopiju shranjenih veliko pridelkov.

★ Vlom v župnišče. Preteklo soboto ponoči je neznan vlomilec vlomil v župnišče v Poljčanah.

Omrežje na oknu je razmaknil in skozi okno prišel v župnijsko pisarno, kjer je pobral denarja do 4000 Din iz raznih cerkvenih in društvenih blagaj. Skozi okno je zopet izginil. Orožništvo je vlomilec takoj začelo zasledovati.

★ Velik vlem v Mirni peč. V noči na 3. novembra t. l. je bil pri trgovcu Hudetu v Mirni peč pri Novem mestu v prodajalno izvršen predrzen vlom. Odušenega je bilo več raznega blaga. — Gosp. Hude je zaprosil policijsko direkcijo v Ljubljani za policijskega psa, ki bi naj sledil vlomilcu in ukradenemu blagu.

★ Beg madjarske grofice. Pred več meseci so v bližini Csegleda na Madjarskem na posestvu grofa Karasya našli 45 letnega grofa mrtvega. Prvotno so mislili, da je grof umrl naravne smrti, obdukcija je pa dognala, da je bil zastrupljen. Uvedena je bila preiskava, ki je našla dokaze, ki so zelo obtežili grofovo ženo. Ko je bil sum najtežji, je grofica zginila. Rodbina grofa Karasya je najela detektiva, ki je imel nalogo, da izsledí pobeglo grofico. Po dolgem iskanju je detektiv izsledil grofico v nekem varietetu v Belgradu, kjer je plesala pod imenom Lya Feresci. Bila je že tri mesece v Belgradu kot plesalka. Ko je je detektiv opazil, je zahteval od policije, da jo aretira. Grofica pa je medtem zopet zginila.

★ Velik požar. V vasi Mahičah pri Karlovcu je v noči od 1. na 2. t. m. uničil ogenj sedem hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Zgorelo je tudi precej živine. Več kmetov je pri gašenju dobilo težke opekline.

★ Samomor italijanskega kapetana. V Splitu se je 2. t. m. ustrelil kapetan italijanske ladje »Ferruccio« Pulvio Bernardini.

OBLAČILA TVRDKJE J. MACEK
Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

22. Pomladijo starca zleze.
Ko iz postelje prileze,
veseli se, začne peti:
Pomladis se s

PEKATETI

(Dalje prih.)

Dinarski dan.

V spomin sedme obletnice rapalskega dne priredi Jugoslovanska Matica širom kraljevine dne 12. in 13. novembra 1927 zbirko v narodno obrambne namene pod naslovom

»dinarski dan«.

Ta »dinarski dan« je zamišljen takole:

V vseh mestih in večjih krajih naj podružnice Jugoslovanske Maticе ali kjer se te ne obstoja, druga društva organizirajo »dinarski dan« na način cvetličnih dnevov. Prispevki naj se v steklenice ali pušice zbirajo po ulicah, trgovinah in podjetjih ter zasebnih stanovanjih. Na deželi pa naj se zbiranje vrši po službi božji pred cerkvijo in od hiše do hiše. Sicer pa prepuščamo podrobnejšo organizacijo inicijativi lokalnih faktorjev, ki naj zbirko uredijo najbolj prikladno in koristno. Nabrane vsote naj se potem nakažejo pokrajinskemu odboru Jugoslovanske Maticе v Ljubljani.

Prodajali se bodo odkupni znaki, ki naj jih društva naroče pri pokrajinskem odboru v Ljubljani.

Naj ne manjka nobene vasi, nobenega kraja, kjer ne bi zbirali ta dan za neodrešene brate in sestre.

Vsi neumorno na delo za njo. Dobrodošel je vsak, tudi najmanjši dar.

Jugoslovanska Matica v Ljubljani.

Ultre, zimske suknje

raglane, brezdvoma najboljši izdelek iz angl double blaga nudi vedno najceneje tvrdka

DRAGO SCHWAB — Ljubljana

Ljubljana

○ V. Prosvetni večer bo danes zvečer ob 8. uri v beli dvorani Uniona. V čarobno kraljestvo podzemeljskega sveta nas bo popeljal prof. dr. V. Bohinc. Brezdvoma bo predavanje zelo zanimivo, pa to valed strokovne naobrazbe g. predavatelja, kakor tudi vsled številnih skioptičnih slik, katere nam bodo odkrile bajne krasote podzemeljskih dvoran iz naših jam. Pred predavanjem igra akademski orkester.

○ »Zlatoroge na Ljudskem odru. V nedeljo, dne 6. novembra 1927 ponovi Ljudski oder v Ljubljani krasno žaloigro: »Zlatoroge«. Nabito polna dvorana pri premijeri je pokazala, kako lepa je ta igra in kako zelo ugaja občinstvu. Tragedija vrh Triglava, kjer pade pohotni grof, a tudi drzni Spik, ter je uničena sreča dobre Anice, je tragedija našega naroda tem ob zeleni Soči. Pridite si jo ogledat, ter si eskrbite vstopnice z v predprodaji v Nabavni zadrugi I. nastropje Ljudski dom ali v pisarni Ljudskega odru II. nadstropje istotam od 4. do 7. ure zvečer. — Članstvo in vse sodelujoče gospode in gospodične opozarjamo, da je danes ob 7. uri zvečer generalna vaja z orkestrom, petjem in ples. Pridite vsi sigurno in točno.

○ Umrla je včeraj ob pol 1. uri ponoči gospa Milena Zerjavova, soproga narodnega poslanca g. dr. Gregorja Zerjava. Pokojnica je dolgo časa bolehal, sedaj je podlegla zavratni bolezni, stara že 38 let.

○ Otvoritev zadrškega tečaja. Včeraj popoldne 3. t. m. se je v prostorih dvorazredne trgovske šole na Kongresnem trgu otvoril letošnji

8 mesečni zimski semester zadrške šole. Otvoril ga je g. ravnatelj Gogala, ki je zbranim fantom razložil velik pomen zadršništva med Slovenci in sploh njega pomen v narodnem gospodarstvu. Fantov se je vpisalo 43, večinoma kmetijskih sinov od vseh strani Slovenije. Redni pouk se začne danes v petek. — Pripomniti je, da je ta šola edina te vrste v naši državi in da je dala tekom let svojega obstoja že mnogo pomembnih zadrških delavcev in organizatorjev našim podeželskim zadrugam.

○ Koncert Zikovcev je odgođen in se bo vršil v četrtek, 10. novembra.

○ Nočna služba lekarn. Drevi imata nočne službo: Sušnik na Marijinem trou in Kuralt na Gosposvetski cesti.

○ Propagandni dan za slovensko aviatiko. Aero-klub »Naša krilca« v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 6. t. m. zbiranje malih prispevkov za prvi slovenski avion »Ljubljana« in to na ta način, da bo ta dan od 8. ure jutraj do 2. ure popoldne po mestu prodajal male propagandne znake in fotografije posnete na prvem letalskem mitingu v Ljubljani. Slovenski aviatiki naklonjeno občinstvo vljudo prosimo, da se vabilom prodajalk in prodajalcev v čim večjem številu odziva. Prispevki, ki so manjši ali pa večji od določene cene za zgoraj navedene predmete, naj se izročajo na stojnicah, ki jih bodo vodile naše požrtvovalne gospe tako, da bo omogočena vsestranska evidenca tudi za gospe darovateljce. Vsak tudi najmanjši dar je dobrodošel. — Aero-klub »Ljubljana«.

○ Če se brez svetilke voziš. Zadržne čase je postala že kar razvada voziti se brez luči po mestnih ulicah. Posebno korajžni so kolesarji tam, kjer ni blizu kake policijske stražnice ali pa sploh izven rajona posameznih stojšč policijskega stražnika. Te dni pa je policija po takih ulicah in cestah nastavila stražnike, ki so take kolesarje kar po vrsti ustavljali, jih popisali in bodo poklicani na račun, ki navadno znaša par »kovačev«. Opazovali smo tak prizor na Dunajski cesti. Saj je sploh malokdo, ki še ima luč pri kolesu. Če pa jo ima, pa navadno le žepno baterijo, ki jo prižiga po potrebi, kadar že zagleda moža postav. Tudi take si je po navadi stražnik zapisal, ker po predpisih mora imeti kolo belo, svetlo in vedno prižgano luč.

○ Gradnja hiš na periferiji. Zelo hitro in uspešno napreduje stanovanjska kolonija mestnih vil za art. vojašnico. Dograjenih je 18 stavb, ki so v srovnem stanju že povsem dovršene. Točasno se vrše notranja dela, vzidavanje vrat in oken, vlaganje stopnišč in podobno. — Vila »Stadion« je na zunaj že poslikana, znotraj dodelana in se že postavlja peči in montira električna napeljava. Ob isti ulici — zakaj se že ne označi njeno ime? — je tokom preteklega tedna izredno hitro zrastle stanovanjska hiša zidarskega polirja Gortiča, ki je že pod streho. — Ob Vodovodni cesti pa gradi državna železnica dve nizki stanovanjski hiši za svoje uslužbenke, ki sta tudi že dodelani, na zunaj in pokriti. Glede teh stavb bi imeli svoje pomisleke; z ozirom na bližnji »Stadion«, bi sem spadale le bolj visoke stavbe, vsaj take, kot je stanovanjska hiša istega gospodarja ob Dunajski cesti. Mogočno stadionsko zidanje zahteva tudi v njega okolici primernih stavb. Na to bo treba gledati pri izdaji bodočih stavbnih dovoljenj.

○ Občinstvu v Spodnji Šiški sporočamo, da je bila 1. novembra t. l. ojačena naša električna centrala v Tacnu in da bomo odslej naprej oddajali električni tok nepretrgoma tudi ob nedeljah in praznikih. Samo prihodnjo soboto popoldne do zvečera in v nedeljo podnevi do večera bo tok prekinjen, ker se bo še delalo na nekaterih spopolnitvah v napravi. Drugače pa bo potem naše omrežje nepretrgoma pod tokom in naj to vzamemo na znanje zlasti oni obrtni in industrijski krogi, ki obratujejo v svojih obratih z električnim pogonom. S tem smo odpravili dosedanje nedostatke, tako da ne bo več motenj ne v obratih in ne v razsvetljavi, ki je sedaj tudi izborna. Električne moči imamo sedaj dovolj, kar naj reflektantom služi v vednost. Pri tem pa opozarjamo posestnike obratov z motorji na to, da ostane sedanja časovna mera za obratovanje z motorji tudi v naprej veljavna. Kdor pa želi kakke spremembe, naj to »Električni zadrugi« odločaja do slučaja naznani. — Fran Salehar, načelnik.

○ Mestna zastavljavnica naznanja, da se vrši tomesčna dražba v marcu 1927 zastavljenih predmetov v četrtek 10. t. m. ob 15. uri v uradnih prostorih v Prečni ulici.

○ Vlom v poštni nabiralnik. V noči od srede na četrtek je neznan zlikovec vlomil v poštni nabiralnik na Tržaški cesti in pobral vsa pisma iz njega. Kaj je hotel tat s tujimi pismi, ni znano.

○ Umrla so v Ljubljani: Leopold Jenko, 77 let, tobakični delavec v p. Dolinska steza; Marija Adamič, 59 let, vdova rudarja, Rožna ulica 17; Franc Juha, 26 let, delavec, Studenec-Ig.

○ Razne tatvine. Gostilničarka Katarina Milkovičeva na Vidovdanski cesti je naznanila policiji, da je neki znani možki vdrl v njeno stanovanje, vse razmetal in odnesel nekaj dragocenosti ter perila v skupni vrednosti 1100 Din. — Mariji Lahovi, stanujoči v Medvedovi ulici je nekdo odnesel iz zaklenjenega stanovanja ročno torbico s 560 Din vsebine. — Gozdnemu čuvaju na Gradu Ivanu Slugi je nekdo izmaknil iz suknje, viseče na ograji, listnico s 100 Din gotovine in raznimi dokumenti.

○ Aretiran je bil 25 letni brezposelni hlapec Pavel Vehar, doma iz Podlippe pri Vrhniki, ker je v avgustu in septembru t. l. pokradel več koles na Vrhniki in na Dobrovi pri Ljubljani. Vehar je bil izročen sodišču.

○ Oblike kemično čisti, barva in plisira tovarna Jos. Reich.

○ Otroški plašči, obleke. — Kristof-Bučar.

Maribor

□ **Imenovanje.** Na mesto g. Solinea, kaplana v Sl. Bistrici, je prišel v Maribor g. J. Kokošinek za kornega vikarja in kateheta.

□ **Sestanek kal. starešinstva** je v torek 8. nov. zvečer ob 8 v kolodvorski restavraciji. Na sestanku poroča g. Košar Robert o važnem gospodarskem vprašanju.

□ **Družabni večer »Jadrana«** se vrši v soboto zvečer v dvorani Zadruga gospodarske banke. Začetek ob 8. Vstopnine prosto.

□ **Zlata ura izginita.** Mariji K., ki ima mesarijo na Ruški cesti, je izginita iz njene ročne torbice dragocena zlata ura med časom, ko je prodajala meso v mesnici. Tatvine je osumljen vajenec Karol O., ki ima že precej sumljivo preteklost ter je bil istega dne ves čas v mesnici.

□ **Tatinski trgovski pomočniki.** Neki trgovec iz magdalenskega predmestja je opazil, da v njegovi podružnici, katero je vodil trgovski pomočnik Angel T. ni vse v redu. Ugotovil je nad 20.000 Din primankljaja v blaginji. Prijavil je to policiji, ki je aretirala vodjo podružnice in trgovskega vajenca Antona R. Zadnji je po daljšem obotavljanju priznal, da ima pomočnik ponarejene ključke od trgovine, v katero prihaja ponoči ter odnasa blago kar v nahrbtniku. Oba nepoštenjakoviča sta bila oddana sodišču.

Celje

□ **Veliki koncert »Kolar«** v Celju se vrši v nedeljo 6. novembra v veliki dvorani Celjakega doma ob treh popoldne in ne, kakor smo doslej pomotoma poročali ob pol starih. — V nedeljo bomo imeli prvič priliko v Celju slišati veliki pevski zbor zagrebškega društva »Kolar«, ki se je proslavil na svoji turneji v Frankfurtu o priliki mednarodne glasbene razstave. Zbor obsega nad sto pevcev in pevk, poleg solistov zagrebške in ljubljanske opere gg. Josipa Križaja in Julija Betetta ter gg. dr. V. Benkoviča in Vjekoslava Klasiča. Zbor vodi Slovenec g. Srečko Kumar, čigar zasluga je, da smo se Jugoslovani prvič pokazali pred internacionalnimi glasbeniki Evrope ter jim jasno pokazali veliko moč naše muzikalne produkcije in reprodukcije in da ima naš narod v sebi vse pogoje za kulturno življenje in za dostojen položaj med ostalimi narodi Evrope. Da bo omogočen poset tudi okoličanom, se vrši koncert v popoldanskih urah in imajo posetniki zveze na vse iz Celja odhajajoče vlake. — Predpoda vstopnice je pri trdnici Gorčar in Leskovšek v Celju, kjer se lahko naroči sedeži tudi pisмено ali telefonično.

□ **Raupach:** »Mlinar in njegova hči«. Da se je odločilo mestno gledališče vprijeti to popularno, čeprav s stališča gledališke umetnosti nesmiselno tragedijo, odobravamo. V oceno vprizoritve same se obdržimo ne bomo spuščali, da se nam ne bi zlohotno očitalo, da smo proti predstavi v mestnem gledališču. Dobre besede o predstavi, če bočemo ostati pri objektivnosti, resnično ne moremo zapisati. Le Bratinova kreacija mlinarja Črneta je vredna odkritega priznanja, vsaj v kolikor se tiče igralske plasti ustvaritve. Glasovno pa je bil tudi g. Bratina nedosleden, zraven pa še tu in tam nerazumljiv. Poleg njega je vplivala prijetno naravna igra »tete«, ki jo je za zato spomin parkrat zapustil. Lovrečeva je brezdvomno talent. Če izvzamemo še g. Pfeiferja, ki je ob vsej nevhvalečnosti vloge bil prijeten Matija, smo izravnali vrsto onih, ki jim gre poprečno priznanje. Ostalim pa v splošnem to: Kdor nima toliko moči v organu, da bi bil ališen vsaj v parterju, naj se ne skuša na deskah. Brezdušno deklamiranje je morda dovoljno v šoli, na odru pa dela sicer čast spominu, a v publiko ustvarja dolgačas in jemlje vsako možnost iluzije. — Režiserju v dobro je to pot šteti razmeroma kratke odmore. Gledališče je bilo zasedeno do polovice. Tekom cele predstave je vladal zlasti na dijaškem stojišču vse obsodbe vreden nemir. Publika naj se v bodoče opozori na

mvaz, ki vlada v gledališču, da ne bo imela preko-mernih izdatkov za še itak pretirano najemnino v garderobi. Na koncu pa še: Reprize »Mlinarja« si prav nič ne želimo.

□ **Priključitev Lopate k celjski okoliški občini** bodo Lopatčani praznovali v nedeljo 6. novembra s primerno slavnostjo, ki se prične popoldan ob dveh.

Moste pri Ljubljani

Prosveta. V nedeljo in v torek se je igralo na obeh naših odrih v ljudskem domu v Mostah in v Mladinskem domu na Kodeljevem. Na obeh krajih so igrali obakrat ob polnih dvoranih. Ako bodo igralci vestni in poštirvalni, bodo hitro napredovali in jim bo občinstvo tudi v bodoče zvesto.

Kleščniki France iz Most ne bo več pripravljal grobov pri Sv. Križu. V nedeljo zvečer mu je mežnar naročil, da naj v ponedeljek izkoplje pet novih jam. France je nekaj pomišljal in potem dejal: »Bom že. Najbolje bi pa bilo, da bi jo sebi pripravil.« V tej slutnji je v ponedeljek še kopal; zvečer je bil pa mrlič. Zadel ga je kap.

Litija

Kresnice. Poročali smo že, da je v noči pred pogrebom svoje žene izginil neznan kam posestnik Anton Brutin iz Golša. Cez dva dni pa se je vrnil na svoj dom, a o svojem potovanju noče dati nobenega pojasnila.

Konjšica. Po odhodu g. ekspozita Karla Rupnika, ki je bil tudi zastilni učitelj, je ostal kraj Konjšica brez poduka šolske mladine. Sedaj pa je višji šolski svet v Ljubljani zasilno šolo povzdignil v stalno enorazrednico in kot prvo učiteljico-voditeljico imenoval gđ. Frančiško Žitnik.

Živahno delovanje litjskega cestnega odbora. Ceste v litjskem okraju so bile zadnji čas res v žalostnem stanju. Sedaj pa se je začelo živahno in smoteno delo pod vrhim načelnikom Lebingerjem. Najelo se je na račun posojilo 300.000 Din, da se najprej pokrijejo stare obveznosti. V nedeljo ob 8. pa je bila prva javna dražba za posipanje cest v občinski pisarni v Litiji. Prišlo je skupaj na minucendo-dražbo 28 voznikov. Delo se bo v istem pravcu nadaljevalo, da zopet dobimo lepe ceste kot nekdaj. Za stalnega čestarja je znova imenovan agilni Franc Poglajen, ki nam jamči, da bo cesto ohranil v vzornem redu.

Trbovlje

□ **Za zboljšanje rudarskega položaja.** V nedeljo dne 6. novembra ob 9. dop. se vrši seja II. rudarske skupine, na katero se povabijo zastopniki vseh strokov. organizacij, da izvolijo 7-člansko delegacijo za anketo, ki bi jo na pobudo Delavske zbornice vodilo rudarsko glavarstvo. Na anketo so poleg zastopnikov rudarjev vabljeni tudi zastopniki podjetja. Delavska zbornica je zaključila študijo o položaju rudarske industrije in rudarskega delavstva ter je namen ankete nastopiti proti mesečnemu obračunavanju rudarskih mezd, proti plačilnemu sistemu pri produktivnem delu in sicer: proti neutemeljenim razlikam v plačah, povzročnim po premijskem sistemu; proti nadurnemu delu na mokrem in na slabem zraku; proti priganjaškemu sistemu, združenim z občutnimi kaznimi, zoper katere praktično ni pritožbe; proti temu, da se porzeči vozički ne odskodujejo za gotovim odstotkom vsote; proti nadurnemu delu v dnevnem kopu duke; proti oteževanju posredovanj po rudarskih zapnikih; proti neprimerni višini rudarskih plač.

□ **Dela pri vodovodu** od orožniške postaje do Sušnika se bližajo koncu. Koj nato se preide k vodovodu Terezija — Dimnik in so govorice, da se letos te vodovod ne dela, neosnovane.

Slov. Konjice

Kino. Katoliško izobraževalno društvo je dobilo dovoljenje za kino-predstave, ki se bodo vršile v društveni predstavi. Prva filmska predstava se vrši sredi novembra. Natančneje bomo še objavili.

Nova obrt. V hiši g. Leskovška je otvoril urarsko in zlatarsko delavnico g. Jožef Ficke. Občinske volitve v naši občini se bodo vršile v nedeljo 13. novembra. Vse stranke se že pripravljajo na ta boj. Mi rečemo za enkrat le to: Kdor je tudi v srečnem katoličan in zaveden sin svoje majke, tega ne bodo zmešali nobeni agitatorji — ne plača — ne teror, ampak bo ostal zvest svojemu prepričanju ter oddal svoj glas edini zastopnici in boriteljici slovenskega ljudstva, t. j. SLS! Na delo, da bo čim lepša zmaga!

Avtobus-promet. Ker je dnevno časopisje pisalo o spremembi voznega reda, moramo sporočiti, da ostane dosedanj promet neokrnjen, le opoldanski »Saurer« odide sedaj pol ure poprej iz Ko-

nje torej že ob pol 14. uri. Na novo bo vozil mali avto iz Maribora v Konjice v času četrta na 14. ter se takoj obrne nazaj. S to opoldansko zvezo je še posebno ustrezno potnikom, samo želeži je, da bi se točno držali časa.

Slovenska Krajina

Vlom. Pred nekaj dnevi so neznani vlomilci vdrli v žganjarno Franca Zadravca v Lipi. Odnesli so 50 litrov žganja. Iz žganjarne so šli vlomilci v šrambo in od tam odnesli velik lonec masti. Vlomilci so imeli ponarejene ključke in so brez ropota prišli v hišo.

Velik sejm. Zadnji sejm v Dolni Lendavi je bil nad vse pričakovanje dobro obiskan. Blaga je bilo mnogo, kakor že dolgo ne. Ravno tako živine goveje in konjske. Kupčij se je razmeroma malo sklenilo. Se pač pozna, da ima ljudstvo malo denarja.

Surovost. Neki fantje so na Hotizi tako napetli s koli nekega svinjskega trgovca, da je moral iskati zdravniške pomoči.

Dopisi

Ruše. Vso javnost je zadnjič pretresla novica o skrivnem napadu na poštnega uslužbenca. Zdal pa se poroča, da se je posrečilo policijski oblasti izslediti krivca. Iz Velja sta se pripeljala v Ruše dva odpuščena poštna uslužbenca in sta poizvedovala pri strankah, kdaj nese poštni sluga pošto na kolodvor. Tri dni pozneje pa se je izvršil napad. Prebivalstvo se je zdaj pomirilo; prvotno je padel sum na izprijena domača elemente. Zdal, ko kažejo vsa znamenja na tuje kot krivce, vse zopet mirno spi. Zločin pa je imel to dobro posledico, da je cesta na kolodvor lepo razsvetljena in da je dobil poštni sluga obrambno orožje. — Prekrasno popoldne na praznik vseh svetih je privabilo staro in mlado na pokopališče. Obilno jesensko cvetje je omogočilo bogato okinčanje grobov naših ljubih rajnih. Veliko je pripomogel k dostojni proslavi spomina vseh pokojnih združeni moški pevski zbor, ki je zapel na pokopališču s finim nežnim žuvstvom dve žalostinki; zlasti za drugo pesem »Vigred se povrne« mu je bila ginjena množica posebno hvaležna.

Spori

SK Ilirija, nogometna sekcija. — Danes, v petek ob 18.30 seja sekcijekega načelstva v kavarni »Evropa«. — Kombinirana rezerva igra v nedeljo 6. t. m. v Trbovljah proti SK Amaterju. Sestava moštva v garderobi. — Načelnik.

Nadaljevanje nogometnih prvenstvenih tekem 6. t. m. V nedeljo se odigrajo zadnje jesenske prvenstvene tekme v I. in II. razredu Ljubljane, in sicer igrajo na igrišču Ilirije ob 10.30 Reka : Svoboda, ob 15.45 Slavija : Jadran, ob 15.20 Slovan : Ilirija, dalje se na igrišču Primorja ob 14. odigra odstanek (21 minut) v torek prekinjene tekme Primorje : Hermes, ob 14.30 pa nastopita Panonija in Krakovo.

K torkovim prvenstvenim tekmam. V svojem večerjajšem poročilu o prvenstvenih tekmah, ki so se odigrale na praznik 1. novembra, smo prinesli par očitkov na naslov ASK Primorja, glede katerih smo od Primorju blizu stoječe strani prejeli sledečo pojasnilo: Moštvo Primorja je igralo ves čas fair in ni pokazalo prav nobene nediscipliniranosti vse dotlej, dokler ni sodnik s svojo napačno odločbo v škodo Primorja razburil duhove. In tudi tedaj se je vedel nedisciplinirano samo en igralec, ki je bil od sodnika izključen in se ni hotel sodnikove mu kazni na mestu pokoriti. To je, če že ne opravičljivo, vsaj donekle razumljivo, upoštevajoč ravnanje nekaterih ljubljanskih sodnikov napram moštvi ASK Primorja. Primorjane za vsako malenkost opominjajo, jih javljajo opodzevnim instancam, ki jih potem kaznujejo. O tem se lahko vsakdo prepriča, če količkaj sledi službenim objavam LNP. Nasprotno pa sodniki bolj prizanesljivo nastopajo napram drugim moštvom. Ni treba posebej poudariti, da se čutiljo Primorjanci zapostavljeni in da se včasih, videč, da so izročeni na milost in ne-milost, njih disciplina zrahlja. Taka stvar gre na živce! Sploh pa izključitel Slamiča ni bila povsem utemeljena, ker ga je sodnik izključil zaradi njegove opazke, naj teče za žogo. Tako opazko si je menda kot kapetan moštva in sprito očitne težke sodnikove pogreške smel dovoliti. Povsem zgrešeno je, da se radi tega dogodka vdrl prištasi Primorja na igrišče.

JUGOSLAVIJA IN ČESKOSLOVAŠKA.

V »Prager Presse« beremo: Sicer smo pričakovali izrazitejšo zmago nad Jugoslavijo, a rezultat 5:3 kaže pravo razmerje

moči. Kajti po zelo dobrem polčasu je domače moštvo precej odnehalo, dočim so se Jugoslovani s svojo borbenostjo povzpeli in so mogli drugi polčas odločiti celo sebi v prid. Jugoslovani so prišli a svojo ta čas najmočnejšo enajstorico v Prago in so splošno presenetili. Imeli so amolo, da so takoj v začetku izgubili dva gola, a čimer je bilo njih moštvo naravno deprimirano; celo tedaj niso zgubili poguma, ko je bilo razmerje 1:4. Po odmoru so bili Jugoslovani večinoma v premoči. V njih moštvi ni bilo nobene vrzeli, vsak igralec je bil vsaj dober povprečnik, nekateri so bili pa visoko nad povprečnostjo. — Nato sledi natančen opis tekme.

»Prager Tagblatt« pa pravi:

Zmaga Čekoslovaške je bila izvojevana brea napora, čeprav je čslv. moštvo igralo to pot izrečno slabo in tudi ni boja smatralo resnim. Boj proti Jugoslovanom na čslv. Narodni praznik je postal že tradicija. Čekoslovaška ne postavi svojega najboljšega moštva sprito nasprotnika, ki se ima zahvaliti za ta termin bolj narodnim kot sportnim vzrokom. Jugoslovani so tudi sedaj pokazali svoje vrline in svoje slabosti; hitrost, veselje do boja in sedaj tudi že dobro ravnanje z žogo, a pomanjkanje preudarnosti. Hitra in visoka igra gostov je vzela domačinom ravnotežje, tako da so gostje še dosti srečno izšli iz boja, ki je kazal že znake katastrofe. Ivančič je eden od onih sodnikov, ki je dosledno zmeraj na istem mestu. Bil je večinoma daleč proč od žoge in je zato položaj večkrat napačno presodil.

SESTDNEVNA DIRKA V CHICAGO.

Končana je. Zmagal je par Giorgetti—Walt-hour, Italijan in Amerikanec. Boj v zadnjih 24 urah je bil izredno hud; veliko jih je padlo, Hill in Belloni sta morala dirko opustiti. Zmagovita dvojica si je priborila prvenstvo v klasifikaciji v predzadnji noči in sta branila vodilno mesto z uspehom do konca. Tudi v sprintih zadnje ure sta bila najboljša. Izborna sta vozila tudi Gossens in Van Neck Mac Namara si je s tovarišem Walkerjem priboril samo četrto mesto.

NATANCEN.

Angleški trener Jimmy Hogan nam pripoveduje tole mišno dogodbo:

Treniral je angleško moštvo, ki je bilo pred težko igro. Srednjemu tekaču je dal sledeče navodilo: »Vi ostanete na vsak način zmeraj poleg srednjega napadalca nasprotnega moštva. Kjer stojite, tam stojite tudi vi, kamor teče on, tja tečete tudi vi. Nikakor ne od njega proč! Navodilo se je izborno obneslo. Hoganovo moštvo je ob odmoru vodilo 2:1; igralci so šli v kabine. Hogan kmalu nato za njimi, da jim da navodila za drugo polovico igre. Vsi so bili skupaj, samo srednjega tekača ni bilo nikjer. Iskal ga je šel in ga je dobil v bližnji kavarni; pivu je pil, skupaj s srednjim napadalcem nasprotnega moštva. Začuden vprašanje: »Ja, povejte mi, kaj pa vi delate tukaj?« Mirni odgovor: »Saj ste mi tako rekli: kjer stoji on, tam stojte tudi vi, kamor teče on, tja tečete tudi vi!«

TUDI AZIJA PRIHAJA ZA NAM.

Govorili smo že o japonskih plavalcih, o indijskih rokoborcih itd. Vse se modernizira, ves svet bo imel s časom eno in isto obleko. Kakor nam v drugih ozirih to zmagovanje nikakor ne dopade — ali ni za Japonsko njena narodna noša stokrat lepša kot moderna evropska? —, tako se nam dopade prodiranje olimpijske ideje tudi tja, v dežele daljnega vzhoda. V septembru so priredili v Sang-haju na Kitajskem vzhodnoazijske igre, nekakšno azijsko predolimpijado. Najbolj so bili zastopani Kitajci, Japonci in Filipinci (prebivalci otočja istega imena). Zelo so se kregali; pred igrami se je vršila debata za debato, večkrat pozno v noč. Vsa večer so mislili, da iger ne bo, da jih bodo odpovedali. In to tudi že potem, ko so se igre že vršile. Posamezni delegati so si očitali drug drugemu, da to ali ono ni fair. Kakor v Evropi: Najbolj so razgrajali Japonci, in so se pomirili šele, ko so zvedeli, da so v skupnem zaključku prvi. Zmagali so v lahki atletiki, v baseballu in v allround-sportu; Kitajci so zmagali v nogometu, v tenisu in v neki igri z žogo, Filipinci pa v plavanju in v basketballu. Nekaj je bilo prav dobrega: 100 m Filipin Nepomozeno 10.7, skok v višino Filipin Toribia 1.93 m, na daljavo Japonce Oda 7.07. Tekme so se vršile v vročini 40° C; Najbolj so trpeli seveda Japonci. In Japoncem tudi ni bilo všeč, ko so Kitajci pri otvoritveni svečanosti tekme proglasili kot nekakšno narodno manifestacijo, torej tudi proti Japoncem.

Zelo so se prepirali pri plavanju. Med poveljem »dobro« in »naprej« pravijo olimpijska pravila, da mora biti kratek odmor. Kitajski starter je določil za odmor dve sekundi, Japonci so proti temu protestirali. Pa niso imeli prav. Kitajci so pač mnenja, da je dve sekundi nekaj prav majhnega, saj je v njih zgodovini dvajsetletna ali petdesletna revolucija samo odmor.

ŠVICARSKI MINIMUM ZA OLIMPIJADO.

Švicarska lahkotletska zveza zahteva od atletov, ki se hočejo udeležiti olimpijade, sledeči minimum: 100 m 10.8, 200 m 21.8, 400 m 49.4, 800 m 1:55, 1500 m 4:00, 5000 m 15:50, 10.000 m 33:00, skok na daljavo 7.05, v višino 1.85, ob palici 8.80, krogla 14.50, kopje 60 m, diskos 43 m, desetboj 6500 točk. Na prvi pogled se nam zdijo te zahteve prevelike, a so vendar neobhodni pogoj za Amsterdam; prav brez pomena in metanje denarja skozi okno se nam zdi, če pošljemo sportnike s slabimi uspehi v Amsterdam. Saj so še gornji uspehi za placiranje nezadostni. Kar mraz nas spreletaval!

Žrebanje loterije društva

»Trgov. akademija« v Ljubljani

se je na željo številnih naročnikov srečk, ki so zamudili termin 27. oktobra,

preložilo nepreklicno na 5. december 1927.

Prodaja srečk v trafikah, trgovinah in zadnji rok za plačilo do 1. decembra! — Pri društvu naročene srečke se pošiljajo naročnikom samo proti plačilu. — SREČKA STANE 10 Din. — Dobitkov je 885 od 50.— do 100.000 Din.

Darovi

Podpornemu društvu slepih Ljubljana, Wolfova 12, so darovali: mesto venca na krsto blagopokojnega vladnega svetnika Pavla Svetec dr. Jos. Krevl, Litija 200 Din, dr. Alojzij Rakun iz neke kaz. poravnave 100 Din, dr. Anton Horvat, Ptuj iz neke kaz. poravnave 150 Din, Pavel Fabiani, Ljubljana mesto venca 200 Din, A. Komers, Poljčane 20 Din, dr. W. Blanke, Ptuj 100 Din, D. Heias, Ormož 10 Din, dr. A. Schwab, Celje 20 Din, dr. Georg Röthel, Kočevje 20 Din, dr. L. Vasič iz neke kaz. poravnave 100 Din, dr. Gustav Rodoscheg, Ljubljana 20 Din, dr. Josip Stegu, Celje 20 Din, dr. Ivo Ivaničević, Kostanjevica 20 Din, dr. Ivan Lichtenegger, Šoštanj 20 Din. — Vsem omenitim darovalcem našiskrenejša hvala.

Priporočajte

naš list ob vsaki dani priliki
Priporočajte tudi njegov oglasni del.

Ljubljansko gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 4. novembra: UKROČENA TRMOGLAVKA. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven. Začetek ob 15.

Sobota, 5. novembra: DVA BREGOVA. Premier-ski abonma.

Nedelja, 6. novembra ob 15: VEČNI MLADENIČ. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Ob 20: UKROČENA TRMOGLAVKA. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 4. novembra: Zaprti. Sobota, 5. novembra: RIGOLETTO. Ljudska predstava po znižanih cenah. Gostuje gospod Vičar iz Zagreba. Izven.

Nedelja, 6. novembra: BAJADERA. Opereta. Premijerski abonma.

Uprava narodnega gledališča v Ljubljani prosi, da poravnajo p. n. abonenti zapadli obrok svojega abonmaja najkasneje do 14. t. m.

Prva dijaška predstava v letošnji sezoni se vrši v petek 4. t. m. Vprizori se Shakespearejeva komedija »Ukročena trmoglavka«, koje prevod je napisal pesnik Oton Zupančič. Predstava, za katero veljajo izredno znižane cene, je namenjena v prvi vrsti dijaštvu, ima pa pristop tudi vse ostalo občinstvo. Začetek točno ob 15. uri, konec ob pol 17.

Premijera izvirne slovenske drame. V soboto 5. t. m. bo v ljubljanski drami premijera izvirne slovenske drame »Dva bregova« skladatelja Antona Leskovca. Drama je zajeta iz beraškega življenja. Glavne vloge so v rokah gg. Levčarja, Rogoza, Gregorina, gospe Danilove, Medvedove in drugih. Do-vitnega polica igra g. Cesar. Zaposlen je skoro ves dramski ansambel. Scenarija je po načrtih prof. Vavpotiča. Režijo vodi ravnatelj Pavel Golia.

Ljubljanski ljudski oder.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Nedelja, 6. novembra: ZLATOROG.

Mariborsko gledališče.

Petek, 4. novembra ob 17. uri: »SNEGULČICA«. Otroška predstava. Premijera.

Sobota, 5. novembra: Zaprti.

Nedelja, 6. novembra ob 15. uri: »SNEGULČICA«. Otroška predstava.

Nedelja, 6. novembra ob 20. uri: »ČARDAŠKA KNEGINJA«. Kuponi.

Glasba.

Na koncertu opernega baritonista Nikole Cvejiča, ki se vrši v ponedeljek, dne 7. t. m. v Filharmonični dvorani, sodeluje tudi odlični jugoslovanski klavirski virtuoz Petar knez Dumičič. Pianist Dumičič je posebno dobro znan v hrvaških koncertnih krogih, kjer prireja deloma samostojne koncerte, deloma pa tudi sodeluje na raznih elitnih koncertnih prireditvah. Na ponedeljkovem koncertu igra v I. koncertnem delu Lisztovo legendo in v začetku II. dela pa dve Chopinovii etudi. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni. Koncert komornega kvarteta »Zika«, ki je bil napovedan za danes, petek zvečer, je preložen in se vrši definitivno v četrtek, dne 17. t. m. ob 20. uri v Unionski dvorani. Če kupljene vstopnice veljajo za ta dan Občinstvo prosimo, da vzame to na znanje.

Naše dijaštvo.

Akademski pevski zbor v Ljubljani. Občni zbor APZ se vrši v soboto 5. t. m. ob 4. popoldne v balkonski dvorani univerze za običajnim dnevnim redom. Udeležba za člane obvezna; gospodje, ki so pri zboru sodelovali, vabljeni. — Odbor.

Naznanila

Ljubljana.

»Edinost«, organizacija mestnih nameščencev, vljudno vabi vse svoje člane, da se zanesljivo udeležijo današnjega občnega zbora, ki se vrši ob 8. uri zvečer v prostorih Konzuma, Kongresni trg 2. — Odbor.

Kulturni pregled

Nastopno predavanje novega docenta dr. V. Korošca.

V večeršnjem nastopnem predavanju je go-spod docent dr. Korošec povdarjal v bistvu naslednje:

Rimsko pravo tvori temelj pravnim sistemom ogromne večine kulturnih držav. Njegovo veličino je mogoče razumeti le historično-genetično; v vsaki izmed štirih svojih razvojnih dob je našlo oblike in pota, da je v čim največji meri zado-ščalo gospodarskim in socialnim potrebam časa.

V prvi, civilno-pravni dobi, ki obsega čas od zakonodaje dvanajstih plovč (451—449 po Kr.) nekako do sredine drugega stoletja pred Kr. Rim je v tej dobi država malih in srednjih kmetov; zanje je umerjena tudi decemviralna kodifikacija; stvarno pravo prevladuje nad obligacijskim. Jasno pa se uveljavljata v tej dobi oba tipično rimska pravna instituta: oblast rodbinskega očeta in magistratni imperij. Oboje je najbrže orientalsko-etruskega izvora in suponira močne osebnosti.

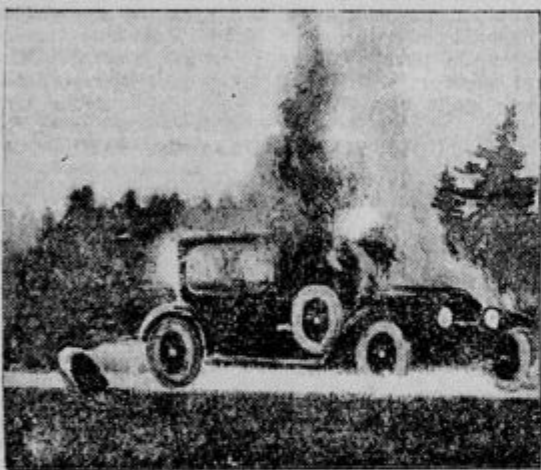
V naslednji, honorarno pravni dobi, po preide Rim k denarnemu gospodarstvu, se pojavi v pre-torju nov pravi ustvarjajoči faktor, ki na različnih pravnih področjih uveljavi primernost (aequitas).

Doba principata (od Avgusta do Dioklecijana) je doba klasične jurisprudence. Najodličnejši sinovi vseh provinc širnega rimskega imperija se udeležujejo kot iuris prudentes in ustvarijo ono pravo, ki naj postane pravo sveta; hkrati pa je večina teh mož tudi kremeniti značaji, ki žrtvujejo svojim načelom, če treba, tudi življenje (Papinijan, Ulpijan).

Dočim pogrešamo v teh treh dobah sistema-tike, izvrši birokratični in absolutistični Bizanc kodifikacijo celokupnega rimskega prava pod energičnim vodstvom cesarja Justinijana (527 do 565).

Kot naloge moderne romanistike je označiti: določitev vpliva etruskega, orientalskega in grškega prava; za zadnjega ima glavno vlogo pa-pirologija.

Docent dr. Viktor Korošec je študiral na univerzi v Ljubljani in Monakovem ter kot državni štipendist na univerzi v Lipskem. Za romanistiko se je odločil na pobudo ljubljanskega univ. profes-sorja dr. Gojmira Kreka, v Lipskem je delal pod vodstvom univ. prof. dr. Pavla Koschakerja. Habilitacijsko delo »Erbenhaftung nach römischem Recht« je pravna fakulteta v Lipskem izdala med svojimi publikacijami.

Avtomobil »Jugo-češke« iz Kranja, o katerem smo včeraj poročali, da je zgorel.

Od Soče do Piave.

Iz dnevnika vojaka slov. planinskega polka.

Sobota, 3. novembra 1917.

Spali smo dolgo v dan, saj smo šele čez polnoč priromali do preljubih »štrozakov«. Lah je še vedno streljal, vendar se je precej unesel, ko je videl, da ni nič hudobnih naklepov. Bili smo precej predržni, zato nas je poučil, da »se gre« on še vedno soldate. Ravno pri me-naži nam je poslal kot zabelo dobro merjen šrapnel, ki jih je par rnil. No, pa smo se po-skrili in razbežali za vogale. Miroval pa še ni, temveč je vedno pogostejše vsipal železo na nas. Posledica je bila, da smo okoli petih po-poldne potuhnjeno zginevali iz hiš. Selili smo se za nasip, ki je par metrov visok, po njem pa cesta, je torej precej tudi širok. Nalogo ima, da brani deželo pred povodnjjo. In v ta nasip smo se morali zariti, kakor je kdo vedel in znal, ali bil priden in len. Le na prostem radi aeroplanov nismo smeli biti.

Pljunili smo v roke, krampi so udarjali, lopate odstranjevale. Drugi so vlačili skupaj trame in deske, pot je pa tekel z vseh. Delali smo zares, ker bove koliko časa ostanemo

„Zlatorog“.

Romantična igra v 5. dejanjih. Spisal Trentar.

Ljudski oder v Ljubljani je vprizoril izvršno slovensko igro »Zlatorog«. Vprizoritev moramo pozdraviti iz sledečih razlogov: Delo je sloven-sko. Drugo nič manj razveseljivo dejstvo pa je, da bodo delo za Ljudskim odrom igrali tudi večji podeželski odri; ti odri vprizorjajo čisto prevode in dramatizacije tuje literature, ki so literarno lahko močnejša kot n. pr. »Zlatorog«, a miselnost, ki veje v teh delih, je mišljenju in čustvovanju našega ljudstva tako tuja, kakor so mu tuje pri-like, v katerih so ta dela nastala. Tudi iz tega razloga je prav, da je Ljudski oder delo vprizoril.

Avtor-Trentar ni imel namena napraviti tra-gedije velikega stila, ampak je bajko o Zlatorogu, bele žene, škrate, zelene lovec, vile in druga v ljudski domišljiji živeča bitja združena z ljud-skimi običaji in šegami nanizal v prizore in jih zvezal s tragedijo, ki se odigra med kmečkim de-kletom — Anico in grofom — Benečanom. Dasi pogrešamo notranje vezi in prave kavzalnosti med prizori, so vendar zunanji efekti, katerih je mno-go, lahko mišni, da maskirajo te nedostatke.

Vprizoritev sama je bila pripravljena z veliko skrbnostjo in priznomo — z velikimi stroški. Vsi, sodelujoči, pevci (nad 40), igralci in orkester »Sloga« so častno rešili svoje naloge in pripo-mogli k tolikemu uspehu. Le pevci so včasih pre-silni in ne izrabljajo ekonomično svojih moči. Plesi, katere je nastudiral g. Mlakar, so ugajali in so bili lepo izvajani; lahko bi bili daljši.

Od posameznih vlog naj omenim Anico (Kavčičeva), ki je prav nepriljeno in lepo po-dala trpljenje kmečkega dekleta, ki ljubi krep-kega domačega fanta, a ji vsiljujejo osladnega tujca. Grof (Nenad) je bil izboren in je dobro po-kazal ono pretirano eleganco, ki tvori prepad med njim otrokom narave — Anico. Rikardo (Pečar) je bil na mestu. Špik (Anin) je bil zdrav, krepak in drzen fant — pravi divji lovec. Z nepriljeno komiko je zabaval občinstvo Joza (Novak) in do-bro je bil karakteriziran Mota (Legat). Krcacija zase, zanimiva in premišljena je bil Zeleni lovec (Pengov). Ostali so več ali manj storili svojo dolžnost.

Gosp. režiser Zorin, ki je imel gotovo težek posel, je z uspehom lahko zadovoljen, kar je po-kazalo tudi občinstvo, ki je i njega in igravce burno aplaudiralo. Dvorana je bila razprodana in bo gotovo tudi v prihodnje. M.

Knjige in revije

Kraljevina SHS. Založilo Jugoslovansko no-vinarsko združenje, tiskala Jugoslov. tiskarna. Včeraj je izšlo to delo v 6000 izvodih v srbohrvat-skem, slovenskem, francoskem, angleškem in nem-skem jeziku. Monografijo krasi prekrasne slike v bakro-, offset- in svetlotisku (prvič pri nas!). Kar-ta in 4 priloge v barvah.

Zdravje, št. 10—11, mesečne revije za po-ljudno zdravstvo prinaša: O dednosti duševnih bolezni. (Dr. A. Fr. A.) — Želodčne bolezni. — O mesu. (Dr. I. P.) — Zdravilni tedni. (Ivo Zor.) — Razkuževanje ali desinfekcija. — Mažštevno in me-dicina. — Slovenska medicinska literatura. (Na-daljevanje.) — Prva pomoč. (Nadalj.) — Zdrav-stvena zakonodaja. — Drobiž. — »Zdravje« obrav-nava aktualna zdravstvena vprašanja na strokovni višini, a kljub temu tako domače in razumljivo, da ga z veseljem čitaš. Naroča se pri Higijenskem zavodu, Ljubljana, Zaloška c. 2 za letnih 30 Din.

Nedelja, 4. novembra 1917.

Današnje jutro je bilo posvečeno zunanji opremi našega novega bivališča, dopoldne pa notranji. Treba je bilo zadelati vse luknje in špranje, da ne bi morali rabiti dežnikov, če bi deževalo. Nametali smo zemlje in vej in druge brklarije na vrh. Prednjo steno smo za-vovali z vrečami peska, v vasi smo si »izpo-sodili« okna in vrata, in »Vila Pavla« je bila gotova. Večjo pozornost smo posvetili notranj-

ščini. Nametali smo slame, nanosili iz vasi vse mogoče stvari, potrebne, še več pa nepotrebnih, pozabili tudi nismo na vino. Polne posode smo ga imeli in zajemali kar s »šalami«. Za prigrizek pa kos kruha, namazan z mastjo.

Skoro vsako uro se je pripodil kak so-vražen aeroplan in opazoval. V takih trenut-kih smo zginili v luknje in nasip je bil na mah tako prazen in pust, kot ne bi bilo nobene žive duše v bližini. Opoldne so pripeljali me-nažo prav pred nasip. V počaščenje godu ce-sarja Karla so nam postregli izborno, kar je bilo tem lažje, ker jih ni nič stalo.

Svinjski golaž nam je bil dobrodošel, ne pa tako krompir in epazoval. Pač pa smo pozdra-vili zopet tobak in kruh. Kot nameček pa vsak mož še liter vina. Še za največjega lenuha je preskrbljeno: prineso mu prav pred nos.

Popoldne smo polegali in delali obiske. Nasip, ki se vleče ob celem Tagliamentu, je ves razrit in posejan z »vilami«. V vilah pa življenje: pitje, petje, kvartanje. Pred nasipi pa neusmiljena morija: ker je lep solnčen dan, vse hiti obirat nadležne vsiljivce — uši.

Naš barometer kaže, da bomo skoraj zo-pet morali naprej. Kadar se namreč začne go-spodje »višji« voziti predrzno z avtomobili okoli, je to vedno znamenje, da je sovražni-kova moč strta. Drugače smo namreč imeli mir pred takimi junaki. Sicer pa sklepamo tudi iz tega, ker Lahi streljajo samo še s »čim-bum« topovi. Vse drugo so že pospravili na-

prej. Pred »špukerli« pa nismo imeli rešpektu. Kaj bo tako revše! Če bi zadel v polno, recimo v glavo, pa bi trda kranjska butica še mogoče vzdržala. Naši imajo baterije za cesto, vendar štedijo z municijo.

Proti osmim zvečer so na desno od nas zopet začeli s streljanjem. Menda zopet de-monstrirajo. Na obzorju opazujemo silen rdeč svit. Zopet pospravljajo, da ne bi bilo preveč plena. Toda kljub temu še mnogo dobimo. V naši sekciji je bilo popolnoma mirno, le straže stopicajo tiho po nasipih...

Neki vlomilec je po pošti vrnil bankirju ključ od tresorja, v katerega je prejšnjo noč vlomil. Lastnik niti vedel ni, da je bilo vlomljeno, dokler ni dobil ključa. Nenavaden in nerazumljiv je bil slučaj, da je vlomilec vrnil suknjo, na kateri pa je vse gumbes prešil na drugo mesto. Zakaj je to storil, je do danes uganka.

Gost: »Ali je soba čista?« — Gostilničar: »Pa še kako!« — »Ali so stenice v postelji?« — »I, kje pa naj bodo?«

Tujec v vlaku: »Koliko kilometrov pa je od tu do Ljubljane?« — Sprevodnik: »120 ki-lometrov.« — »Koliko pa od Ljubljane do tu?« — »Neumno vprašanje!« — Tujec: »Za-kaj neumno? Od božiča do novega leta je osem dni, od novega leta do božiča pa skoro čelo leto!«

Moda

V ženski modi se polagoma pripravlja pre-obrat: namesto vseskozi ravne linije se polagoma napoveduje zvončasti kraj. Vendar tako, da se obleka še vedno zliha ob telesu in se enotnost in enostavnost kroja ne krši.

Kar se tiče tkanin, si zopet osvaja tla bar-žun v najlepših modnih barvah. — Zelo pora-ben je krep-satin, ker je na eni strani sve-tel, na drugi zamolkel ter omogočuje izredno okus-ne in izvršne kombinacije. — Med svilami sta še vedno na prvem mestu china in marokko, ker sta neprozorni in zato pri vsej priprostiosti elegantni.

Modne barve so temnomodra, srednje modra, rjavo-lila, zelena nalik mahi; prav posebno pa se zopet uveljavlja za obleke in plašče črna barva. Vedno lepe in praktične so porte, ki se zopet vračajo v modo, in to ne samo za obleke in plašče, marveč tudi za klobuke.

H. ROSNER

Nekaj novega so špke, vezene z bliseri ali kovinskimi nitmi Seveda tu ni vse ročno, marveč tudi strojno delo. Obleke iz te snovi so jako učinkovite.

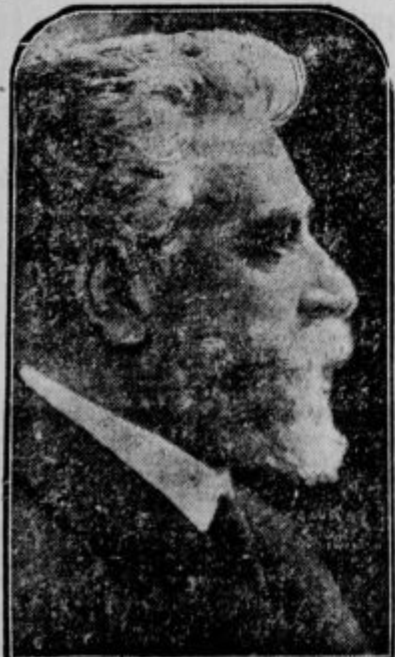
Umetne cvetice ostanejo v modi, tako za ceste kakor za večerne prireditve. Oboje pa morajo biti brezpogojno stilizirane in ne kakor prave.

Kožuhovina slej ko prej obvladuje jesensko in zimsko modo. In sicer prihaja zopet v veljavo lisičje krzno vseh vrst: sivo, polarno, plavo, sre-brno, seveda tudi v imitacijah, ki so izredno po-srečene.

Pametna novost prihaja v obutvi: polvisoki čevlji z dvojnimi podplatmi za dež za zimo pa vrhni čevlji, ki segajo preko meč. Skrajni čas je bil, da se more tudi moderno oblečena ženska zaščititi proti mrazu. Okusni pa ti vrhni čevlji nikakor niso in bi bili enostavni, elegantni škorenjčki iz me-hkega usnja mnogo lepši in zdravejši.

Naše slike nudijo nekoliko razgleda po mo-dnih novostih.

Brătianu,

romunski ministrski predsednik, ki je težko obolel.

Mustafa Kemal paša govori.

Na zadnjem kongresu turške ljudske stranke, ki je trajal en teden, je Kemal paša govoril 36 ur.

Gospodarstvo

Začasni gospodarski svet in naše kmetijstvo.

Pri trgovinskem ministru se osnuje z uredbo: »Začasni gospodarski svet«.

Naloga tega gospodarskega sveta bo v glavnem ta, da bo na zahtevo resornih ministrstev dajal mišljenje in stavil predloge o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na gospodarsko, socialno in finančno politiko.

To je vsekakor hvale vredna gospodarska institucija in jo morajo vsi gospodarski krogi kar najljubše pozdraviti. Pa tudi glede udeleževanja bo imela ta institucija kar najširše polje, posebno še z ozirom na današnje zavožene gospodarske razmere je nujno potreben dober in eksaktno delujoč regulator, ki bo v stanu naše razdrapane povojne gospodarske razmere pravilno usmeriti. Sploh pa je tudi iz splošno narodno-gospodarskih momentov taka usmeritev nujno potrebna.

Poleg narodno-gospodarskih problemov bo reševal novi gospodarski svet tudi razne socialne probleme; kajti ni moderne narodno-gospodarske politike brez socialne politike. Radikalno sanacijo splošnih gospodarskih kriz smemo pričakovati le pri sodelovanju vseh prizadetih krogov industrije, obrti, trgovine in kmetijstva.

Osobito pa slednje je danes že na robu prepada. Dan za dnem se množe dražbe kmetijskih obratov. Mali in srednji kmetijski obrati se malodane izplačajo več. Kar jih pa še obstoja, jih vzdržuje edino le tradicija in ideologija kmetijske duše, utemeljene v ljubezni do rodne grude, nikakor pa ne narodno-gospodarsko utemeljen gospodarski princip rentabilnosti. Tako postaja kmetijska kriza dan za dnem akutnejša. V krogih kmetijskih strokovnjakov prevladuje mnenje, da se tako stanje ne more za trajno več vzdržati in da bo treba nekaj podvzeti v izogib še večjih gospodarskih katastrof.

Upanje poljedelskih krogov je tako obrnjeno v novo institucijo Začasnega gospodarskega sveta. S sanacijskim delom bo novi gospodarski svet vsekakor moral prirediti ravno pri kmetijstvu kot pri eni izmed najlažjih, najpoglavnejših ter fundamentalnih slojnih produkcij naše države, na kateri sloni vse ostalo gospodarstvo. Če bo ta temeljni slab, bo stala vsa ostala zgradba na šibkih nogah in vsak uspeh bo potemtakem iluzoričen.

Sicer pa moramo na žalost priznati, da ravno na agrarno-gospodarskem polju bo delo mukopolno, ker bo treba marsikje orati še težko ledino. Naše agrarstvo je bilo vedno zanemarjeno. Osobito pa na organizatoričnem polju se je bore malo delalo v primeri z drugimi pridobitnimi panogami. O stanovski in poklicni organizaciji našega agrarnega življa niti ne govorim, ker je še nimamo.

Ravno tako žalostno poglavje naše agrarne politike je agrarna statistika. Statistiko se žalibog smatra za nekako potrebno zlo. Pa tudi ni dovolj zanesljivih moči za to delo in tudi ne denarja. Važnost statistike za znanstveno proučevanje agrarne politike se žalibog podcenjuje.

Naloga »Začasnega gospodarskega sveta« bo zatoj v prvi vrsti, da potegne v paralelogramu raznih gospodarskih sil jasno komponento in da te še ne usmerjene gospodarske sile usmeri v pravo njihove faktične moči in narodno-gospodarske važnosti.

Po čl. 2 pošiljajo v »Začasni gospodarski svet« v pretežni večini ravno poklicne in stanovske organizacije (trgovske, obrtne in industrijske zbornice) svoje delegate. Ker pa kmetijstvo v tem pogledu nima še takšnih organizacij, bo zaenkrat zelo slabo zastopano v tej instituciji. Upati pa je, da čim bo sprejet zakon o stanovskem in poklicnem zastopstvu naših kmetovalcev, bodo tudi ti z večjim številom delegatov lahko sodelovali v tej temeljno važni gospodarski instituciji. Število delegatov bo pa moralo vsekakor odgovarjati gospo-

darski in davčni moči interesiranih gospodarskih krogov.

Danes pa je naloga vseh naših kmetijskih strokovnjakov, zadrug in kmetijskih korporacij, da širijo med kmetovalci stanovsko zavest in jih opozarjajo, da so ravno v dobri stanovski organizaciji in medsebojni solidarnosti v prvi vrsti dani pripomočki za zboljšanje svojega slabega gospodarskega položaja ter za sanacijo slabih gospodarskih razmer.

Ing. Bogdan Pahor.

Statistika poklicev v naši državi.

Zadnje mesečno poročilo Hrvatske eskomptne banke priložuje zanimive podatke o statistiki poklicev v naši državi po statistiki iz leta 1921.

Iz te statistike je razvidno, da se pravzaprav ti podatki ne dajo primerjati z drugimi državami. Statistika poklicev je sestavljena po poklicih glavarjev posameznih gospodarstev, torej ne obsega poklicev vseh družinskih članov in je pravzaprav nepopolna. Toda navzlic temu daje dobro sliko našega gospodarstva.

V celi državi je slika sledeča: s kmetijstvom se peča 75 odst. vsega prebivalstva, s industrijjo in obrtjo 9 odst., s trgovino 2,7, promet zaposluje 1,9, drž. uradniki in prosti poklici 3,8, vojaštvo in ostali poklici 7,6 odst.

V Sloveniji je zaposlenih v poljedelstvu 63 odst., v industriji in obrti 16 odst., v trgovini 3,5, promet 5,7, drž. uradniki in svobodni poklici 5, vojaštvo in ostalo 6,8 odst.

V Sloveniji imamo v celi državi najmanjši odstotek v kmetijstvu, največji pa v trgovini in obrti, zlasti pa v prometu. Znatno je tudi delež vojaštva ter uradništva.

V ostalih pokrajinah države se je prebivalstvo razdelilo sledeče:

1. Predvojna Srbija: kmetijstvo 82 odst., industrija in obrt 6, trgovina 3, promet 2, drž. uradniki in svobodni poklici 3, vojaštvo in ostalo 4 odst.

2. Stara Srbija: kmetijstvo 74 odst., industrija in obrt 9, trgovina 4,5, promet 1, drž. uradniki in svob. poklici 3, vojaštvo in ostalo 8,5 odst.

3. Črna gora: kmetijstvo 86 odst., industrija in obrt 4, trgovina 2,5, promet 0,3, drž. ur. in svob. poklici 3,5, voj. in ostali 3,7 odst.

4. Vojvodina: kmetijstvo 69 odst., ind. in obrt 13, trgovina 4, promet 2, drž. ur. in svob. poklici 4, vojaštvo in ostalo 8 odst.

5. Hrvatska in Slavonija: kmetijstvo 76, ind. in obrt 11, trgovina 2,5, promet 2, drž. uradniki in svob. poklici 3, vojaštvo in ostali poklici 5,5 odst.

6. Bosna in Hercegovina: kmetijstvo 81 odst., industrija in obrt 6, trgovina 2,5, promet 1, drž. uradniki in prosti poklici 3, vojaštvo in ostalo 6,5 odst.

7. Dalmacija: kmetijstvo 75 odst., industrija in obrt 8, trgovina 3,5, promet 1, drž. uradniki in prosti poklici 6, vojaštvo in ostalo 6,5 odst.

Iz teh podatkov je razvidno, da je izredno velik odstotek prebivalstva zaposlen s kmetijstvom v Črni gori (86 odst.), v Srbiji (82), v Bosni (81) ter v Hrvatski (76), v Dalmaciji (75), južni Srbiji (74), majhen pa v Sloveniji (63) ter v Vojvodini (69 odst.).

Industrija je najbolj razvita v Sloveniji, Vojvodini in Hrvatski. Odstotek trgovine je nad povprečjem za celo državo v južni Srbiji, Sloveniji, Dalmaciji in Srbiji. V prometu prednjači Slovenija, na zadnjem mestu je Črna gora.

Drž. uradnikov in svobodnih poklicev je največ v Dalmaciji, potem v Sloveniji.

Vojaštva in drugih poklicev je največ v južni Srbiji, najmanj pa v predvojni Srbiji.

Med vsemi evropskimi državami ima Jugoslavija največji odstotek prebivalstva zaposlen v

kmetijstvu, najmanjši v trgovini ter v industriji in obrti.

Industrie und deutsche Wirtschaftspolitik. Volksverein — München Gladbach. M. 4. Dr. Emil van der Boom je v tej priročni knjigi podal celotni pregled nemškega gospodarstva v predvojni in povojni dobi. Zbrani material bo nudil vsakomur, ki se peča z gospodarskimi vprašanji povojne Evrope in Amerike, trdno oporo pri presojanju gospodarskega položaja. Poleg statističnega materiala so zanimiva tri glavna vprašanja: racionalizacija, gospodarke združbe in tvorbe kapitala, predvsem radi tega, ker so podani vidiki, kako gleda nanje v praktičnem gospodarstvu življenju stoječi nemški katolik, ki se ne bojuje proti trutom, kartelom, ki zagovarja racionalizacijo, a računa tudi s splošnostjo, ljudsko skupnostjo. Avtor je zbral najvažnejše gospodarske statistike in pridal knjigi dragoceno prilogo z besedilom Dawesovega načrta, resolucijami zveze industrijev, socialno-demokratskih in krščanskih delavskih strokovnih zvez, državnega gospodarskega urada, izkazom o plačanih in dospelih reparacijskih davkih I. dr. Knjiga ne bo služila le gospodarju, ampak tudi politiku in gospodarskemu organizatorju, ne izvemši tistih, ki stoje sredi dalavškega organizatoričnega življenja. Vsakdo bo pa videl točno zrcalo obubožane Evrope. — Dr. C.

Jugoslovansko-avstrijska pogajanja. Iz avstrijskih uradnih krogov izvem, da je glavni motiv predloga na spremembo naše trg. pogodbe tičal v krizi avstrijskega kmetijstva. Zaostala poljedelska tehnika, ki je dajala le manj kvalificirane produkte ter splošno slabo gospodarsko stanje je vplivalo na avstrijskega kmeta tako, da je vedno pogostejše vpraševal vladu, če se mu sploh še kakšna stroka rentira. Vlada je izdelala nove carinske postavke s posebnim ozirom na kmetstvo prebivalstvo in kmetijski minister Thaler je konsekventno zahteval spremembo jugoslovansko-avstrijske pogodbe. Težav se zavedajo tudi v Avstriji, zlasti radi sosedne Madjarske in pa radi avstrijske industrije, ki je po posebnem položaju Avstrije bila v nasledstvenih državah visoko protežirana.

Konkurz je razglašen o imovini Jožice Lozej, pletilke v Mariboru Jezdarska ulica 8; komisar dr. Franc Peitler, upr. mase dr. Dinko Rapotec; prvi zbor upnikov 5. nov., ugotov. narok 22. dec., oglaš. rok do 8. dec.

Položaj na mednarodnem trgu masla. Že v teku meseca septembra t. l. so se na vseh važnejših svetovnih tržiščih masla cene masla zelo dvignile in tudi danes vlada za maslo čvrsta tendenca. Vendar pa se danes položaj ne presoja več tako optimistično. Kakor vse kaže, se bodo konzumenti uprli visokim cenam in da je pričakovati popuščanje.

Mlekarstvo v Avstriji. Letno produkcijo mleka v Avstriji cenijo na dve milijardi litrov, od česar odpade za direktni konzum 1300 milijonov litrov. Letno produkcijo masla cenijo na 200.000, sira na 75—80.000 met. stotov. Izdeluje se vedno več finjših vrst. Za produkcijo masla se ustanavlja vedno več zadrug in stremi se za produkcijo avstrijske znamke masla po zgledu drugih držav.

Inozemska posojila Nemčije. Po statistiki »Berliner Tageblatt« je Nemčija najela v inozemstvu v teku meseca oktobra za 526 milijonov mark posojil, kar pomeni rekord. Skupno so znašala v prvih 10 mesecih t. l. inozemska posojila Nemčije 1466 milijonov mark napram 1759 milijonom v cellem lanskem letu.

Odprava deviznih restrikcij na Poljskem. Kakor poročajo iz Varšave, bo poljska vlada radi provedene valutne reforme v kratkem ukinila vse omejitve v devizni trgovini.

Gospodarska konferenca baltskih držav. V Rigi se vrši dne 10. in 11. decembra gospodarska konferenca baltskih držav.

Borza

3. novembra 1927.

DENAR.

Tudi danes je bilo malo privatnega blaga, ki ga je na vseh naših borzah malo. Promet je bil prav velik. Privatno blago je bilo le v devizah: London, Pariz, Trst in deloma Dunaj, dočim je ostalo znatno potrebo krila Narodna banka.

Budimpešta je bila iskana po 9,93, Dunaj je bil deloma zaključen po 8,015 (priv.), deloma po 8,0175. Newyork je bil danes v Zagrebu in Belgradu dražji, kakor je bil višji tudi Trst v Ljubljani.

Ljubljana. Devize: Berlin 13.555—13.585 (13.57), Budimpešta 9,93 den., Curih 10,94—10,97 (10,955), Dunaj 8,00134—8,0314 (8,015, 8,0175), London 276,30—277,10 (276,70), Newyork 56,74—56,76, Pariz 223—225 (224), Praga 168—168,8 (168,4), Trst 309,625—311,625 (310,625).

Zagreb. Amsterdam 22,90—22,96, Berlin 18,555—18,585, Curih 10,94—10,97, Dunaj 8,002—8,032, London 276,3—277,1, Newyork 56,66—56,68, Pariz 222,4—224,4, Praga 168—168,8, Trst 309,61—311,61.

Belgrad. Berlin 13,555—13,585, Budimpešta 9,885—9,915, Bukarešt 34,75—35,25, Curih 10,94—10,97, Dunaj 7,995—8,025, London 276,3—277,1, Newyork 56,651—56,651, Pariz 222,45—224,45, Praga 168—168,8, Trst 309,4—311,4, Solun 76,25—76,75.

Curih. Belgrad 9,13, Berlin 12,8, Budimpešta 9,07, Bukarešt 3,21, Dunaj 7,818, London 25,255, Newyork 518,77, Pariz 20,36, Praga 15,365, Trst 28,33, Sofija 3,75, Varšava 58,1, Madrid 38,375.

Dunaj. Devize: Belgrad 1240,75, Kodanj 189,7, London 84,475, Milan 38,09, Newyork 708,2, Pariz 7,795, Varšava 79,44. — Valute: dolarji 706,25, angleški funt 84,42, francoski frank 27,76, lira 38,64, češkoslov. krona 2098,5.

Praga. Lira 184,5, Belgrad 59,45, Pariz 182,5, London 164,35, Newyork 83,745.

Dinar: Newyork 176,05, Berlin 7,375, London 276,60.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

V Ljubljani zaključena Ljublj. kred. po 135, Ruše so notirale višje: 280—295 napram 275—285 včeraj.

V Zagrebu in Belgradu je vojna odškodnina zopet popustila pri majhnem prometu. Na tržišču bančnih in industrijskih papirjev ni bilo znatnih izprememb. Vevše so notirale 135—136.

Ljubljana. Celjska 164. den., Ljublj. kreditna zaklj. 135, Praštediona 890 den., Kred. zavod 160 den., Vevše 138 den., Ruše 280—295, Stavbna 56 den., Sešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 83,75—84, agrari 51—51,25, vojna odškodnina 388—390, dec. 393—394, Hrv. esk. 91, Hipobanka 56—57, Jugobanka 93—93,5, Pruaštediona 892,5, Ljublj. kreditna 185, Sečerana 607—612, Drava 580—585, Slavonija 13,5, Trbovlje 475—480, Vevše 135—136.

Belgrad. 7% inv. pos. 83—83,75, vojna odškodnina 388,75—389 (promet 200 kom.), dec. 392,5—394 (promet 200 kom.), Narodna banka 5140—5160. **Dunaj.** Podom.-savska-jadran. 82,2, Zivno 108,5 Alpine 46,85, Leykam 11,55, Trbovlje 58,5, Mundus 1,73, Slavonija 1,52.

BLAGO:

Ljubljana. Les: povpraševanje je za hrastove prage 2,60 m 14×24×14 po 52 den., ter 2,455 m 12,5×22×12,5 po 48 den. Vzame se vsaka količina t. v. meja; zaklj. —; tendenca živahna. — **Dej.** pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, ml. tar.): pšenica 78-79 kg 2% bč. 337,5—340, dec. 340—342,5, sr. 335—337,5, slav. 332,5—335, koruza bč. 250—252,5, nav. vozn. 235—237,5, umetno suš. 240,5—242,5, nav. vozn. 245—247,5, času primerno sušena kval. gar. 235—237,5, moka Og. vag. bl. plač. pri prejemu 480, zaklj. —; tendenca mirna.

Novi Sad. Pšenica: 78-79 kg 2% bč. 290—292,5, bč. potiska (79-80 kg) 292,5—295, bn. 285—287,5; rž bč. 280—290; oves: bč. 220—225, sr. 220—225; ječmen: bč. in sr. 65-66 kg 245—250, bč. 68-69 kg 265—270, mak. sr. 202; koruza: bč. 212,5—215, kv. g. 180—185, n. 12—1 197,5—200, 3-4 217,5—222,5, bn. 210—212,5, n. 12—1 197,5—200, sr. 212,5—215, kv. g. 180—185, 12—1 197,5—200, suš. 207,5—210; moka baška: Og 415—425, 2 395—405, 5 370—380, 6 315—325, 7 280—270, 8 200—205; otrobi: bč. sr. slav. 170—175, bn. 167,5—170. — **Tendenca vzdržana.** — **Promet:** 7 pšenice, 18 koruze, 1 moka, 2 otrobov, skupaj 23 vagonov.

Dunaj. 3. nov. Tendence neizpremenjena. Pšenica Wiener Boden 39,40; rž marchfeldska 38,5—39, Wiener Boden 38—38,50; oves ogr. 31,75—32,25.

Budimpešta (terminalska borza), 3. nov. Tendence v začetku držana, pozneje medla. Pšenica marec 31,86, 31,98, zaklj. 31,88—31,90, maj 32,10, 32,22, zaklj. 32,16—32,18; rž marec 30,08, 30,20, zaklj. 30,08—30,10, maj 30,22, 30,18; koruza maj 24,92, zaklj. 24,90—24,94.

To in ono

Banane vsebujejo nad 70 odstot. sladkorja.

V Estlandiji je po statistiki 822 oseb starih nad 90 let, 31 nad 100. Med temi 31 nadstoletniki je 7 žensk starih 107 let.

V Newyorku so uvedli sledečo novost: Vsak novorojenček mora na rojstni list odštiniti prstni odtisk.

V Indiji so že v starem veku kovali srebrni denar.

Esimske matere ljubkujejo svoje otroke na ta način, da jih žgečkajo po nosu.

Prebivalstva zemlje se podvoji v 250 letih.

Rokavski preliv vsebuje poleti več soli, kakor po zimi.

Mark Twain:

Kraljevič in siromak.

Pravljica za mlade ljudi vsake starosti.

Iz angleščine prevlel: Jos. Poljanec.

»Samo to, da bi bil slep in gluhi in nemi toliko časa, kolikor ga človek potrebuje, da šteje do sto tisoč — če šteje počasi,« je odvrnil Hendon kakor človek, ki prosi le pametno uslugo in sicer prav majhno.

»To je moja poguba,« je rekel stražnik obupno. »Ej, bodi vendar pameten, dobri gospod; samo oglej si vso stvar od vseh strani in spoznal boš, da je zgolj šala — popolnoma jasna in očita šala. Pa recimo tudi, da ni šala, je pogrešek tako majhen, da bi bil že sam ukor in posvarilo sodnika prehuda kazen zame.«

Hendon je odgovoril tako svečano, da je možaka mrzlo izpreletelo:

»Ta tvoja šala ima po postavi svoje ime — ali veš, kako se to imenuje?«

»Ne vem. Morebiti sem nepremišljeno ravnal. Niti sanjalo se mi ni, da ima kaj takega svoje pravno ime — ej, sveta nebesa, res sem mislil, da ni nič hudega.«

»Resnica, svoje ime ima. Po postavi se takemu zločinu pravi non compos mentis lex talionis sic transit gloria mundi.«¹

¹ Te latinske besede so brez smisla in H. govori te latinske drobnice kakor mu prihajajo na jezik, samo da bi pripravi nevednega stražnika v večji strah.

»Moj Bog!«

»In kazen za to je smrt!«

»Bog bodi milostiv meni grešniku!«

»Izkoristil si človeka, ki je bil v nevarnosti in v

tvoji oblasti pa se polastil blaga vrednega več kot trinajst pens in pol, plačal pa samo malenkost zanj; to je v očeh postavbe navajanje k zločinu, zanemarjanje ovadne veleizdaje, slabo vedenje v službi, ad hominem expurgatis in statu quo — in kazen za to je smrt s pomočjo vrvice brez odkupnine, olajšave ali dobrote duhovnika.«

»Prizanesi mi, dobri gospod, prizanesi, noge mi odpovedujejo! Bodi usmiljen — reši me te usode in obrni se bom proč in ne bom ničesar videl, kar se zgodi.«

»Dobro! Pameten in razumen človek si. Ali pa boš tudi vrnil prašiča ženski?«

»Hočem, v resnici ga bom — tudi se ne bom nikdar dotaknil drugega, najsi mi ga sama nebesa pošljejo in veliki angel prinese. Pojdita — slep sem za voljo tebe — ničesar ne vidim. Rekel bom, da si vložil v ječo in mi siloma vzel ujetnika. Vrata so slaba in stara — sam jih razbijem med polnočjo in jutrom.«

»Le daj, dobra duša, nič hudega ne bo iz tega. Sodnik ima usmiljenje s tem revežem in ne bo pretakal solz, ako fant uide, in tudi ne bo zgrabil ječarja za vrat.«

Petindvajseto poglavje.

Na Hendonovem domu.

Kakor hitro je stražnik izginil Hendonu in kralju izpred oči, je vojnik naročil svojemu malemu spremeljevalcu, da naj se poda do nekega kraja zunaj mesta in ga tam pričaka, med tem ko samo stopi v krčmo in poravnava svoj račun. Pol ure pozneje sta prijatelja veselo jezdila na Hendonovih kljusetih proti vzhodu. Kralju je bilo toplo in lagodno, saj je bil vrgel svoje prejšnje cunjce raz sebe in oblekel ponošeno obleko, ki jo je bil Hendon kupil na londonskem mostu.

Hendonova želja je bila, da ne bi preveč utrudil

fanta; bil je prepričan, da bi naporna pot, neredno uživanja hrana in prekratko spanje slabo vplivali na njegovo zmešano pamet, dočim bi mir, rednost in zmerno potovanje pospeševali ozdravljenje. Hrepenel je, da bi se fantu zopet vrnil zdrav razum in da bi izginili iz mučene male glave bolestni prividi. Zvoljo tega je sklenil, da bo vsak delal kratka pota proti svojemu domu, in da ne bo poslušal priganjanja svoje nepotrpežljivosti in da ne bo hitel dan in noč.

Ko sta prepotovala deset milj, sta dospela do precej velike vasi in se ustavila v dobri krčmi, da bi prenočila. Sedaj je iznova zavladalo prejšnje razmerje med njima. Ko je kralj jedel, je Hugon stal za njegovim stolom in mu stregel; ko se je pripravil, da bi šel k počitku, ga je slekel, nato pa si je za svoje ležišče izbral tla, kjer se je zavil v odejo vlegel pred vrati.

Drugi dan in še naslednji dan sta lenobno jezdila dalje in se pomenkovala o doživljajih, ki sta jih bila doživela, odkar sta se bila ločila, in sta se silno veselila pripovedovanja drug drugega. Hendon je natančno opisoval, kako je potoval vse križem, ko je iskal kralja, ter opisal, kako ga je veliki angel vodil po vsem gozdu za nos in ga naposled, ko je spoznal, da se ga ne more iznebiti, peljal zopet nazaj v koč. Starec se je tam podal — tako je pripovedoval — v spalnico in se primajal ves potr nazaj rekoč, da je upal, da se je bil deček medtem vrnil in legel k počitku, vendar ga ni bilo nikjer. Hendon je ves dan čakal v koči, nato pa je izgubil upanje, da bi se kralj sploh vrnil in je zopet odrinil na svojo pot.

»In staremu samotarju je bilo v resnici žal, da tvoje visokosti ni bilo nazaj,« je dejal Hendon; »na obrazu se mu je poznalo.«

»Ej, niti najmanj ne dvomim,« je odvrnil kralj in mu povedal svojo zgodbo, na kar je bilo Hendonu od sile žal, da ni bil poslal samotarja na drugi svet.

=====

LAUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 23. avtor: A. Sheehan, Nodlag. Povesti izskega dekleta, 24 Din, vez 32 Din. — 24. avtor: A. Sheehan, Banka. Ljudsko-srpska povest 22 Din, vez 30 Din. — 25. avtor: Haggard, Bli cesarja Montezuma, Din 30, vez Din 42. — 26. avtor: Haggard, Bli cesarja Montezuma, Din 30, vez Din 42. — 27. avtor: Haggard, Bli cesarja Montezuma, Din 30, vez Din 42. — 28. avtor: Haggard, Bli cesarja Montezuma, Din 30, vez Din 42. — 29. avtor: Haggard, Bli cesarja Montezuma, Din 30, vez Din 42. — 30. avtor: Haggard, Bli cesarja Montezuma, Din 30, vez Din 42. — 31. avtor: Haggard, Bli cesarja Montezuma, Din 30, vez Din 42. — 32. avtor: Haggard, Bli cesarja Montezuma, Din 30, vez Din 42. — 33. avtor: Haggard, Bli cesarja Montezuma, Din 30, vez Din

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Posle službe

VAJENEC

za sedlarsko in avtoličarsko obrt se takoj sprejme. — Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod: Vajenec.

Stalen zaslužek

Učitelji, poštni uradniki (-ce), vpokojenci in ostalo uradništvo more dobiti pri nas zaupno postransko zaposlenje proti velikemu stalnemu zaslužku. — Ponudbe s točno označeno adresno na: Poštni predal 126 - Split. 8773

Strokovnjaka

za izdelavo mlečnih izdelkov (sira, masla) išče industrijsko podjetje. Mesto stalno. — Poslati dokaze o strokovni izobrazbi s pogoji na naslov:

BAKALAR, Beograd, Makenzijeve 14.

BRIVSKI pomočnik

kot poslovodja, dober in samostojen delavec, sposoben v striženju bubiglavic in ondoliranju, se sprejme do 20. novembra. Plača 100 Din na teden, hrana, stanovanje in perilo v hiši. Filipič Anton, brivec, Črna, podružnica Mežice. 8749

Trg. pomočnica

za mešano blago, samostojna, zanesljiva oseba, se sprejme pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe upravi pod: »Stalno« števil. 8753.

Stanovanja

Lepa meblor. SOBA se takoj odda solid. gospodu. Ahaciljeva cesta 9.

Stanovanje

s pritlikinami vred (klet, hlev in šupa), se takoj odda. Pripravno je za vsako obrt. — Poizve se na Dolenjski cesti št. 72, Ljubljana. 8707

Vrtnarstvo

Dye do tri SOBE

za pisarniške svrhe, se takoj odda. Naslov pove uprava lista pod št. 8705.

Skladišče

ob držav. kolodvoru, tik kurilnice, se odda 1. jan. 1928 v najem. Dovo iz Dunajske c. preko Bežigrada. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8736.

Posestva

Kupim

večji kompleks BUKOVEGA GOZDA blizu železn. tovarne postaje, po možnosti z dobro urejeno parno žago. — Ponudbe s ceno pod: »Bukov gozd števil. 8667« na upravo »Slovenca«.

ZAMENJAM

radi preselitve svoj dobro oddani tovarniški objekt, nova zgradba s stavbištem itd., z bančno obremenitvijo, če le mogoče za graščinsko posest do 150 oralov. Vprašanja na: Zagreb, Petrova 54, prtil.

Koloprodat

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah. — »erna, invelir. Ljubljana« Wolfova ulica števil. 8749

STARE OBLEKE, pohištvo, najbolje plača Ljubljana. Dopisnica zadostuje, pridem na dom! PREKUH — Stari trg 26.

Inserrirajte v »Slovenca«!

Kdo kupi

200 sodov

hrastovih - od 100, 200, 300, 400, 500, 600 in 700 litrov, v popolnem stanju, za vino in žganje, se proda po ugodni ceni. — Vprašati pri Br. Novakovič, Ljubljana, Kolizej.

Spalna oprava

mehka, nova, poceni napredaj. — Naslov v upravi lista pod: »Oprava 8763«.

Otroški voziček

krasne nemške mladinske knjige, dobro ohranjen štedilnik za otroke - se poceni proda. — Naslov v upravi lista pod št. 8764.

Razpisujemo

dobavo 10.000 kg portland - cementa v SODIH. — Ponudbe je vložiti do 12. nov. 1927. Direkcija držav. rudnika Zabukovca, pošta Griže.

Nasa obrt

PREHRANA!

Sprejem na hrano več boljših gospodov ali gospodičin. — Naslov pove uprava lista pod št. 8732.

Perje

gosje, račje, kokošje, puranje, proda vsako množino in po najnižji ceni tvrdka E. VAJDA, Čakovec, Medjimurje. — Telefon št. 59, 60, 3. 8562

Električ žarnice

kupite najugodnejše pri tvrdki

Slavo Kolar

LJUBLJANA Dunajska cesta števil. 22.

Mašo,

ješprenj, ajdovo moko vedno sveže odda na debele veletrgovine A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta števil. 24.

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Restavracija

Ljubljana, dvor

Vsak dan sveže morske RIBE, najboljša letošnja portugalska in pristani krasni teran, Vsak večer od pol 8 naprej igra salonski orkester. Vstopnina prost. Odprto do 1 ponoči. — Za obisk se priporoča restavrater Pupovac.

Cenj. čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Ivan Križnar

krovec Ljubljana, Hrenova ul. 9

IVAN JAVORNIK

mesar Ljubljana, Domobranska c. 7 Stojnica poleg Zmajskega mostu

Blaž Jančar

pieskar Ljubljana, Breg

KNJIGOVESNICA K. T. D.

U LJUBLJANI Kopitarjeva ulica 6/II

Doželna lekarna

pri »Mar. Pomagaj« Mr. ph. M. Leustek Ljubljana, Resljeva cesta 1

K. Pečenko

trgovina vseh vrst nanja in čevljarskih potrebščin Ljubljana, Sv. Petra cesta 32

PRISTOU & BRIGELJ

črkoslikarja, Ljubljana Resljeva cesta 2 Telef. 2908 Ustan. 1903

Franc Fujan

splošno krovstvo Ljubljana, Galjeveca 9 pri dolnji kolodvoru.

Franc Ocvrk

mesar Ljubljana, Poljanska cesta 53 (Šolski dvored)

KOVACIC & JAPELJ

trgovina s spec. koloni in materij. blagom LJUBLJANA, Kongresni trg 19

Stanko Kezele

splošno kleparstvo Ljubljana Bohoričeva ulica št. 3

Prodajalna K. T. D.

(H. Ničman) Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.

Kupim polnojarmenik

(Vollgatter) premera 65—70 cm v dobrem stanu. Jarmeniki v obratu z krogličnimi tečaji imajo prednost. Ponudbe z opisom in ceno na upravo pod: »Jarmenik« 8761

ODVETNIK

DR. IVO LULIK

naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Ljubljani, Wolfova ulica števil. 6, I. nadstropje.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča:

Adam Dr. K., Christus unser Bruder. 129 strani., vezano 26 Din.
Baur B., Beseligende Beicht. 260 str., vezano 41 Din.
Bichlmaier G., Okkultismus und Seelsorge. 129 str., nevezano 33 Din.
Dierkes J., Ein Lichtlein bist du! Ein Büchlein stiller Gedanken zur Besinnung und Verinnerlichung. 207 str., vezano 36.50 Din.
Fischer J., Seelenpflege. Aufmunterung und Anleitung zu einem gesunden, glücklichen Seelenleben. 227 str., vezano 70 Din.
Gatterer M. S. J., Im Glaubenslicht. Christliche Gedanken über das Geschlechtsleben. 116 str., nevezano 17.25 Din.
Gerster P. T. V., 2 Jahrgänge Fünfminutenpredigten für das einfache Volk. 182 str., nevezano 38 Din.
Grignon v. Monfort, Abhandlung über die vollkommene Andacht zu Maria. 808 str., vez. 61 Din.
Holzapfel P. H., Die Leitung des Dritten Ordens. 164 str., vezano 62 Din.
Linhardt R., Brennender Dornbusch. Vorträge zur Lebensgestaltung im Geiste des Evangeliums. — Weihnachts u. Osterkreise. 167 str., nevez. 49 Din.
Linhardt R., Feurige Wolke. Kanzelvorträge. Weihnachts-Ostern. 178 str., vez. 78 Din.
Lippert P. S. J., Der Menschensohn. Bilder aus dem Seelenleben Jesu. 232 str., vezano 49 Din.
Lucas J., Ein Büchlein von frohen Beichten. 146 str., nevez. 30.50 Din.
Lutz F. X., Winke und Donnerschläge. Fünf-Minutenpredigten 154 str., nevez. 55 Din.
Murawski F., Führer zu Gott. Eine Auswahl aus griechischen Kirchen-Schriftstellern in freier Uebersetzung. 219 str., vez. 86 Din.
Rieking P. Dr. E., Jesus, der Heiland des Welttags. 150 str., vez. 41.50 Din.
Schmid M., Handbuch für Opferseelen. 327 str., vez. 50 Din.
Schmid M. S. J., Führer zur Innerlichkeit. 315 str., vezano 49 Din.
Tongelen Dr. J., Im Geiste des Evangeliums. Homilien und Predigten. — Der Weihnachtskreis. 144 str., vezano 55 Din.
Wickl R. S. J., Priester-Exerzitien. Ein Büchlein für alle, die sie machen oder geben. 279 str., vezano 49 Din.

Radio

Nauk o radiotehniki

Spisal Andrej Andrej
Broširan Din 60—, vezan Din 76—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Slovensko-srbohrvatski slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.
V platno vezan Din 70—.

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani.

Srbohrvatsko-slovenski slovar.

Sestavil dr. Albin Vilhar.
V platno vezan Din 60—.

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvo, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Vabilo! Gospe! Gospodje!

Pred nabavo raznega blaga za jesensko in zimsko dobo oglejte si tudi naše zaloge, ki vsebujejo najnovejše vzorce prvovrstnih svetovnih tvrdk sukna.

Blago solidno. — Cene konkurenčne.

Državni nameščenci dobijo blago na obroke brez drugih pristojbinskih stroškov.

Oblačilnica za Slovenijo, r. z. z o. z.
Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 7.

Milena dr. Žerjavova

podpredsednica Ljubljanskega odbora društva Rdečega križa.

Nashe društvo izgubi z blago pokojnico vzorno požrtvovalno delavko na torišču človekoljubnosti in dobrotelčnosti.

Ohranjen ji bo v kroniki Rdečega križa in v srcih podpirancev najhvaležnejši spomin.

V Ljubljani, dne 3. novembra 1927.